Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 15 גראָשען
היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 59 | Łódź, Wtorek, 10 marca 1931 r. | נײַנטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כ״א אדר תרצ״א | № 59

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

10, 8 און 5 יאהר טורמע
פאר די בעשולדיגטע אין מענשעוויקעו-פּראצעס

ריגא, 9. (ספ. טעל.) היינט 6 אַ זייגער אין אָוונט האָט דער טריבונאַל פערעפענטליכט דעם אורטייל אינ׳ם מענשעוויסטישען פּראָצעס. 7 אָנגעקלאָגטע — גראָהמאַן, סוכאַנאָוו, גינזבורג, שער, יאַקובאָוויטש, פעטונין, און סימענטאַיעווסק זענען פערמשפּט געוואָרען צו 10 יאָהר טורמע; 4 — זאַלקינד, פּראָפּ. סאָקאָלאָווסקי, בערנאַצקי און איקאָוו— צו 8 יאָהר טורמע; 3 — ווילקאָוו, רובין און טעלבוים צו 5 יאָהר טורמע.

די בעשולדיגטע האָבען דעם אורטייל אויפגענומען רוהיג.

טראָגען אַ מילדערען אורטייל, ווייל די בעשולדיגטע האָבען נישט געהאַנדעלט פאַר׳ן אייגענעם נוצען, נאָר צוליב די אַלטע איבערגעבליבענע טראַדיציעס פון דער מענשעוויסטישער פּאַרטיי.

די ערקלערונגען פון די אָנגעקלאָגטע אויפ׳ן פּראָצעס זענען געווען אַ טויט-קלאַפּ פאַר די מענשעוויקעס אין רוסלאַנד און אין אויסלאַנד.

יודישער אדוואָקאט לוריע
פערטיידיגט אלע אנגעקלאגטע אין מענשעוויקעו-פּראצעס

מאָסקווע, 9. (יט״א טעלעגראַפיש). נאָך דער רעדע פון פּראָקוראָר אויף דעם מענשעוויקעס-פּראָצעס אין מאָסקווע, האָט גערעדט דער פערטיידיגער אַדוואָקאַט לוריע.

הגם ער איז נאָר געווען דער פערטיידיגער פון צוויי אָנגעקלאָגטע, האָט ער פערטיידיגט די אַלע אָנגעקלאָגטע אין דעם פּראָצעס.

דער פערטיידיגער האָט נישט פּאָלעמיזירט מיטן פּראָקוראָר, ער האָט נאָר געבעטען מ׳זאָל אַרויס־

ש. ניגער פאהרט קיין אייראָפּא

ניו־יאָרק, 9. (יט״א טעלעגראַפיש). דער בעריהמטער ליטעראַטור־קריטיקער ש. ניגער פאָהרט אָפּ אויף אַ רייזע קיין אייראָפּע.

ער וועט אויך בעזוכען פוילען.

DR. MED.
A. SZPRYNGIER
אקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
נעמט אָן אין דער לעטשניצע „צענטראַלנאַ״
פּיעטריקאווער 62 פון 3—4 נאָכמיטאָג
און אין דער היים
קילינסקיעגאָ 30, טעל. 222-27
פון 5—7 נאָכמ.

נעכטיגע סיים-זיצונג

וואַרשאַ, 9. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). די היינטיגע זיצונג פון סיים האָט געדויערט נישט קיין גאַנצע דריי פערטעל שעה. דער רעפערענט פון ב.ב. דעפּ. מאַטשולסקי האָט רעפערירט 26 פונקטען וועלכע זענען אַלע אָנגענומען געוואָרען, אָהן אַ דיסקוסיע. די דינסטאָגדיגע זיצונג פון סיים וועט זיך אָנהויבען 11 אַ זייגער אינדערפריה. אויף דער זיצונג וועט די אָפּאָזיציע אַריינטראָגען אַן אינטערפּעלאַציע הלמאי מ׳צווינגט די קינדער פון די שולען אַרויסצושיקען די גליקוואונשען פאַר מאַרשאַל פּילסודסקי קיין מאַדעירע.

פאלקס-אוניווערזיטעט
ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.
היינט, דינסטאג, 10/3, אין לאָקאל פון דער ציוניסטישער אָרגאניזאציע (צעגעלניאנא 4)
פארלעזונג
א. ד. ט.: „די געשיכטע פון ציוניזם״ (IV)
רעפערענט: מ. גייזלער. אָנהויב 8.30 אָוונט.
שבת, 14/3, א. לובאשיצקי: „יוצרי התלמוד״

אויסגעשלאָסען 13 יודישע שילער
פאַרן בעגייז א „מורא׳דיגער חטא...

זלאָטשעוו, 9. (יט״א טעלעגראַפיש). פון דער היגער יודישער גימנאַזיע זענען אויסגעשלאָסען געוואָרען 13 יודישע שילער.

זייער חטא איז בעשטאַנען דערין, וואָס זיי האָבען געהערט צו אַ ציוניסטישען יוגענד־פעראיין און זיי האָבען געלערנט העברעאיש און יודישע געשיכטע.

ביילייד
דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס דעם ח׳ יונתן קארפעל צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זיין פרוי
ראכעל
אין אייער אידעאל זאָלט איהר אייער טרייסט געפינען.
עקיבה גרינבוים.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 47 יאָהר מיין ליבער מאַן, אונזער הייסגעליבטער פאָטער און שוויגערפאָטער, החסיד המצוין במעלות ומדות נעלות
ב״ע ר׳ אברהם בר׳ יוסף הלוי ז״ל בארענשטיין
(בעל בית-חומה און בעקאנטער לאדזער בירגער)
די לויה קומט פאָר היינט, דינסטאג, כ״א אדר תרצ״א, 1 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז, ווסכאָדניאַ 34.
די טיפטרויערנדע פאמיליע.

בעקאַנטמאַכונג.
איך האָב בעקומען די עלעגאַנטסטע פריהלינגס- און זומער-מאָדעלען פון ערשטקלאַסיגע פּאַריזער הייזער.
ס׳ווערען אָנגענומען בעשטעלונגען אויף קאָסטיומען, פּאַלטענס אז״וו
איך עמפּפעהל מיך דער געעהרטער קונדשאַפט
ערשטקלאַסיגער דיפּלאָמירטער מייסטער פון דאַמען-אַקרישעס
M. DRABINOWSKI, ZAWADZKA 21

אַב׳אָרט
צו שלאָפען
פאַר 2 אָנשטענדיגע יונגעלייט איז אָפּצוגעבען.
צו ערפאַהרען
פּיעטריקאָווער 33,
אין 2-טען הויף, פּאַרטער,

היום יעמוד במשפט!
דעריבער איילט אין דער ניי-געעפענטער
גליקליכער קאָלעקטור
F. BRAJTSZTAJN
Piotrkowska 14, tel. 142-47
וואו עס זענען שוין פיל מענשען געהאָלפען געוואָרען
איילט צום גליק!
ווייל היינט איז שוין דער ערשטער ציהונגס-טאָג פון דער 5-טער קלאַס.
געדענקט דעם אַדרעס:
14 פּיעטריקאָווער 14

בעקאנטמאכונג.
דער ניי - ערעפענטער „קאפע - צענטראל״
זאוואדזקא 14
מאַכט דערמיט בעקאַנט, אז עס ווערען גרויסגעגעבען מילכיגע פרישטיק און אָוונט-ברויט פון 4 גענג פון 80 גראָשען
ווי אויך כשר׳ע געשמאַקהאַפטע מיטאָגען פון 1.50
אויף פערלאַנג ווערט אויך אַהיים געשיקט מיטאָגען. עס ווערען אָנגענומען בעשטעלונגען אויף בעלער און באַנקעטען. אלס צו מעסיגע פרייזען.
„Café Central“
זאוואַדזקאַ 14, טעל. 192-69. אינה.: פ. לעסלאָו

מצה-רייבעכץ
וואַלאַצלאַווקער
טרוקען, העל און שעהן מיט א הכשר פון ראַבינאַט ביליג, פאַר הורטאָווניקעס — אַנ׳אויסנאַהם-פּרייז
בעקומט מען נאָר אין דעם הורטאָווניע שפּייז-געשעפט ביי דער פירמע
ה. פּיאָטרקאָווסקי, אַלעקסאַנדריסקאַ 12
אין הויף, טעלעפאָן 220-92.

מאשין-מצות
ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה-מעהל, אייער-פערפעל און סוכאַרקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם
מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזער גוט-בעקאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערניע
נ. ווייסבערג
38 פּיעטריקאָווער 38
טעל 143-82
בעמערקונג! פון 15-טען ד. ח. וועט מען שוין בעקומען פסח׳דיגע מצות.

א געבײַדע
וואָס בעשטעהט פון פאַרטער 3 שטאָק, 4 גרויסע זעלער 8 X 32 אויף פאַרשידענע צוועקען, טיילווייז אָדער אינגאַנצען זעהר ביליג צו פערמיטען. אויך 7 גרויסע גאַראַזשען אויף סאַמאָכאָדען, צוועקמעסיג אויף אַנדערע צוועקען, זעהר ביליג צו פערמיטען.
צו ערפאַהרען ביי קופּערמינץ, סקווערנאָווא 20, טעל. 145-18.

האנדווערקער-פאריין אין לאדז, וואָלטשאַנסקאַ 19
אכטונג. האַנדווערקער, כאַלופּניקעס - און איינשפּאַן-בעזיצער, -
וועלכע ווילען געניסען פון דער
פסח-אקציע
דאַרפען זיך שוין רעגיסטרירען.
די קאַנצעלאַריע איז טעטיג פון 10 ביז 2 ביי טאָג און פון 6 ביז 10 אַ זייגער אין אָוונט.
די פערוואַלטונג.

300 מיליאָן זלאָטים דעפיציט

אין מלוכה-בודזשעט אויף 1931/32

בודזשעט-דיסקוסיע אויף דער נעכטיגער סענאַט-זיצונג

װאַרשאַ, 9. (טעלעפאָניש פון אונזער ספּעציעל־קאָרעספּאָנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון סענאַט איז באַטראַכט געוואָרן דער בודזשעט פון פינאַנץ ־ מיניסטעריום. דער רעפערענט סענאַטאָר שאַרסקי, (ב.ב.) האָט אָנגעוויזן אַז די בודזשעט הכנסות היי־יאָהר האָבן נישט געגעבן דעם ער־וואַרטעטן רעזולטאַט. פון צאָל למשל איז איינגע־פלאָסן 35 פראָ. ווייניגער ווי מ'האָט גערעכנט. איצט נאָך דער סטאַביליזאַציע פון דער וואַלוטע און גלייכשטעלן דעם בודזשעט שטעהט פאַר'ן פינאַנץ־מיניסטעריום דאָס פּראָבלעם פון שטייער־רעפאָרם. אָבער דאָס קען מען מאַכען ערשט ווען ס'וועט קלאָר ווערען די ווירטשאַפטליכע סיטואַציע. אויף דער זיצונג האָט גענומען אַ וואָרט דער

פינאַנץ-מיניסטער מאַטושעווסקי

דער מיניסטער האָט מסכים געווען אַז מיר לעבען איבער אַ שווערע צייט. די הכנסה פאַר'ן בודזשעט־1930־31 איז געווען 2.700 מיליאָן בעת דער מי־נימום הוצאות איז 2 מיליאַרד מיט 750 מיליאָן זל. אָבער דער דעפיציט אין בודזשעט־יאָהר 1931־32 וועט וואַהרשיינליך זיין 300 מיליאָן זל. די רעגירונג — זאָגט דער מיניסטער — וועט מאַכען אַ פּרוּב צו שפּאָרען. פון די פּערקלענערטע בעהעלטער פאַר די מלוכה־בעאַמטע, וואָס וועט איינגעפיהרט ווערען פון 1 אַפּריל וועט מען איינשפּאָרען 200 מיליאָן זל. 20 מיליאָן פון עמעריטור נאָך 20 מיליאָן פון אַנדערע קוואַלען, ס'פעהלען נאָך 60 מיליאָן זל. פון וואַנען זאָל מען זיי בעקומען פרעגט דער מי־ניסטער, קיין נייע שטייערן קען מען נישט בע־שטימען, ווייל ד יאַלטע שטייערן ווערען נישט בע־צאָהלט. די געהעלטער פון די מלוכה־בעאַמטע זע־נען פון 960 מיליאָן אויסגעוואַקסען אויף 1 מיליאַרד און 400 טויזענד זל. די ראַטעס פון די אויסלענ־דישע חובות פון 149 אויף 296 מיליאָן. זל. פ'ן הוצאות אין קריגס־מיניסטעריום פון 820 אויף 840 מיליאָן זל. א.אַ.וו. און דאָס זענען אַלץ הוצ־אות וואָס מ'קען זיי נישט קירצען.

רעוויזיאָניסטען אַרויסגעטראָטען פון ציוניסטישען פּאַרטיי־ראַט

װאַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) די זיצונג פון ציוניסטישען פּאַרטיי־ראַט האָט זיך פאַרצויגען ביז פאַרטאָג, ווען די רעוויזיאָניסטען און „עת לבנות" האָבן פאַרלאָזען די זיצונג.

די רעוויזיאָניסטען האָבן געשטעלט אַ פאָר־שלאָג אויסצודריקען אומצוטרוי דעם צ. ק. ד"ר גאָטליב האָט אין נאָמען פון „עת לבנות" ערקלערט אַז זיי וועלען דעם פאָרשלאָג שטיצען. אָבער דעפּ. גרינבוים האָט דעם פאָרשלאָג נישט געוואָלט שטעלען און ערקלערט, אַז ער וועט פון דעם קיין קאָנסעקווענצען נישט ציהען. דאַן האָט ד"ר פעלד־שוה אין נאָמען פון די רעוויזיאָניסטען אַריינגע־טראָגען אַן ערקלערונג אין וועלכער ער ערקלערט, אַז דער צ. ק. איז פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַ פּאַרטיי־אינסטרומענט וואָס ס'האָט זיך אויסגעדריקט אויך אין בעשטימען דעפּ. גרינבוימען אַלס מיטגליד פון דער פּאָליטישער קאָמיסיע ביי דער עקזעקוטיווע. נישט וויל'ענדיג טראָגען די פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר דער טעטיגקייט פון צ. ק. פאַרלאָזען די רע־וויזיאָניסטען די זיצונג און טרעטען אַרויס פון פּאַרטיי־ראַט.

נאָכדעם האָט אויך די „עת לבנות"־גרופּע פאַרלאָזט די זיצונג.

פּוילישע אינדוסטריע-באַנק בעט אַ געריכטס-אויפזיכט

װאַרשאַ, 9. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). די פּוילישע אינדוסטריע־באַנק (סענאַ־טאָרסקאַ 42) האָט זיך געווענדעט אין געריכט וועגען בעשטימען איהר אַ געריכטס־אויפזיכט.

צוזאַמענשטויס מיט בעדואינער

ביי דער גרעניץ פון עבר-הירדן

לאָנדאָן, 9. (ספּ. טעל.) פון ירושלים טיילט מען מיט אַז דער גרעניץ וואַך־קאָרפּוס פון עבר־הירדן האָט אויפגעהאַלטען אַ דריי־שעהדיגען קאַמף מיט ווילדע בעדואינער שבטים. פון ביידע זייטען זענען פערהאַן פערלוסטען. 11 בעדואינער זענען דערהרגעט געוואָרען. פון דער גרעניץ־וואַך זענען געפאַלען 6 פערזאָן. ס'זענען אויך דאָ פיל פאַר־וואונדעטע.

„בונד" געהט נישט צו די קהלה-וואַהלען

װאַרשאַ, 9. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). דער צ. ק., פון "בונד" האָט בעשלאָ־סען נישט צו בעטייליגען זיך אין די וואַהלען צו די קהלות . דער בעשלוס איז גילטיג פאַר אַלע פּאַרטיי־אָרגאַניזאַציעס אין פּוילען.

ציוניסטען אויך נישט כשר...

װאַרשאַ, 9. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). פון אַ גאַנצער רייהע שטעט קומען אָן ידיעות, אַז דאָרט קלייבט מען זיך צו פסלען די ציוניסטישע ליסטעס צו די קהלה־וואַהלען און שטרייכען די ציוניסטען פון די וועהלער־רשימות ווייל זיי זענען „נישט רעליגיעז".

ענדערונגען אינ'ם זונטאָג-רוהע

װאַרשאַ, 9. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים־קאָרעספּאָנדענט). דאָס האַנדעלס־מיניסטעריום האָט שוין אויסגעאַרבייט דעם נייעם פּראָיעקט וועגען האַנדעלס־ שעה'ן. ס'וועלען ערלויבט ווערען פאַר איינינע קאַטעגאָריעס האַנדווערקער צו אַרבייטען אום זונטאָג אַ גאַנצען טאָג, אָבער בתנאי, אַז זיי וועלען נישט בעשעפטיגען קיין געצאָהלטע אַרביי־טער און אָנגעשטעלטע. שפּייז־אַרטיקלען וועט מ'ען קענען אויסאַרבייטען און פערקויפען עטליכע שעה אין טאָג, אָפּהענגיג פון די לאָקאַלע בעדינגונגען.

3 טויט - אורטיילען

לוצק, 9 (טעלעפאָניש) 2 פּויערען איוואַן באַמבאַרקאָוו און מיכאַל מאַרטיניאַק זענען גע־משפט געוואָרען פאַר ערמאָרדען זייער פאַמיליע פון 5 פערזאָן, כדי צו ירשענען זיי. דאָס געריכט האָט זיי פערמשפּט צום טויט.

סטאַניסלאַוואָוו, 9 (טעלעפאָניש) סטאַ־ניסלאַוו קרישאָוו איז געמשפט געוואָרען פאַר ער־מאָרדען זיין פרוי. קרישאָוו האָט די פרוי אַראָפּגע־שטויסען פון אַ הויכען באַרג און ווען זי איז אַראָפּגעפאַלען האָט ער זי נאָך געשלאָגען און געקאָפּיעט, ביז זי איז געבליבען ליגען אַ טויטע. דאָס געריכט האָט קרישאָוו'ן פערמשפּט אויף טויט.

פאָרשלאָג פון די האַנדעלס-קאַמערן

װאַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש) דער פערבאַנד פון די האַנדעלס קאַמערן האָט אַריינגעטראָגען אין האַנדעלס מיניסטעריום דעם אויסגעאַרבייטען פאָר־שלאָג וועגען די שטייערן־אַמטען. דער פאָרשלאָג זעהט פאָר, אז די שאַצונגס־קאָמיסיעס ביי די שטייער־אַמטען זאָלען נישט אָפּגעשאַפט ווערען. דאַגעגען זעהט פאָר דער פּראָיעקט, אַז ס'זאָלען געשאַפען ווערען רעקורס־געריכטען ווענען שטייער־ענינים,

גענעראַל-דעבאַטע איבער'ן בודזשעט

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון לאָדזער שטאָט-ראַט

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון שטאָט־ראַט אונ־טער'ן פאָרזיץ פון וויצע־פאָרזיצער ראַטמאַן קלים, האָבען זיך אָנגעהויבען

די גענעראַל-וכוחים

איבער דעם בודזשעט. דאָס ערשטע וואָרט האָט בע־קומען דער פיהרער פון נ.פּ.ר. געוועזענער וויצע־פּרעזידענט וואָיעוואָדזקי.

ער ווייזט אָן אַז יעדער מאַגיסטראַט האָט אין זיין קאַדענץ געהאַט פאַר זיך אַ הויפּט־ציל. דער ערשטער — אַדורכצופיהרען דעם שול־צוואַנג, דער 2— בויען שולען, דער 3 — קאַנאַליזאַציע; דער איצטיגער שטאָט־ראַט — בויען וואוינונגען. דער רעדנער האַלט אָבער, אַז די אויפגאַבע וועלכע דער איצטיגער מאַגיסטראַט האָט זיך געשטעלט איז איהם נישט געלונגען.

אין די וואוינונגען אויף דער קאָלאָניע אין פאַר־לעסיע וואוינען נישט קיין אַרבייטער, וועלכע נויטי־גען זיך אין וואוינונגען אַמשטאַרקסטען, נאָר אַמ־מייסטען אָנגעשטעלטע, בעאַמטע א.אַ.וו. דערביי האָט די שטאָט אַ גרויסען דעפיציט. דער רעדנער וואַרפט פאָר דעם מאַגיסטראַט אז ער איז נישט שפּאָרזאַם און פיהרט אַ נישט־ראַציאָנעלע ווירטשאַפט.

אין נאָמען פון דער ציוניסטישער פראַקציע טרעט אַרויס

ראַטמאַן ביאַלער

דער רעדנער האַלט, אַז דער מאַגיסטראַט האָט פריהער געמאַכט זיין הוצאות־רשימה און שפּעטער צו איהם געזוכט צוצופּאַסען די הכנסות. פון דעם געהמט זיך, אַז אין דעם בודזשעט זענען פיל פּאָ־זיציעס נישט רעאַל. בפרט ווייזט אָן דער רעדנער — זענען נישט רעאַל ד יפּאָזיציעס אין דער אַדמי־ניסטראַטיווער אָפּטיילונג און אינוועסטיציעס. און פיל פּאָזיציעס פון בודזשעט זענען כמעט די זעלבע, וואָס פאַראַיאָהרען.

אַזוי צ.ב. זענען פאָראויסגעזעהען די זעלבע הכנסות פון פּראָטעסטירטע וועקסלען ווי פאַראַיאָה־רען, הגם אַלע ווייסען, אַז איצט ווערען קיין וועק־סעל־פּראָטעסטאַציעס כמעט נישט געמאַכט.

איבערגעהענדיג צו דער אַלגעמיינער פּאָליטיק פו זמאַגיסטראַט ווייזט אָן דער רעדנער אַז דער מאַ־גיסטראַט האָט קיין יודישע אַרבייטער און אָנגע־שטעלטע נישט אויפגענומען. [illegible] א.אַ.וו. אויב די יודישע אַרבייטער־אינסטיטוציעס זענען טיילווייז יאָ

בעריקזיכטיגט געוואָרען, זענען די יודישע בירגער־ליכע אינסטיטוציעס גאַנץ בעַ'עוולהט געוואָרען.

אָבער בעהמענדיג אין אַכט די קריטישע פינאַנ־ציעלע לאַגע פון מאַגיסטראַט און נישט וועלענדיג איהם מאַכען שוועריגקייטען, וועט

די ציוניסטישע פראַקציע שטי-מען פאַר'ן בודזשעט

די רעדע פון ראַטמאַן ביאַלער איז אויפגענו־מען געוואָרען רוהיג און אויפמערקזאַם. לעבעדיג איז אָבער געוואָרען אין זאַל ,ווען דאָס וואָרט האָט בע־קומען ראַטמאַן דעפּ. מינצבערג, זיין רעדע וועלכע ער האָט אין אַ גרויסען טייל אַרויסגעלייענט איז אָפּטמאָל איבערגעריסען געוואָרען דורך צווישענרו־פען פון אַלע בענק.

ראַטמ. דעפּ. מינצבערג

הויבט אָן זיין רעדע מיט דער ערקלערונג אַז איהם איז נישט אָנגענעהם צו קריטיקירען דעם בודזשעט ווייל די איצטיגע מעהרהייט האָט שוין געוואָלט אַז מ'זאָל פונאַנדערלאָזען דעם שטאָט־ראַט און מ'האָט איהר אָנגעוואָרפען די ווייטערדיגע פיהרונג פון דער זעלבסטפערוואַלטונג. דער רעדנער האַלט, אַז די מעהרהייט וועלכע האָט זיך פריהער אָביסעל זשע נירט איז איצטער געוואָרען דרייסטער און בולט־פאַרטאייאיש. דער רעדנער פּראָטעסטירט געגען דעם וואָס אַ גרויסער טייל פון דער יודישער בעפעלקע־רונג ווערט בע'עולהט, ער האַלט אַז די יודען וועלכע צאָהלען שטייערן דאַרפען דערפאַר אויך עפּעס בעקומען.

ראַטמ. שאַפּירא, שרייט אויס פון אָרט: אַאַ זרעדע האָט איהר געדאַרפט האַלטען אין סיים, דאָרט רעדט איהר אָבער עפּעס אַנדערש !

ראַטמ. דעפּ. מינצבערג : פאַר די רעליגיעזע שולען האָט מען היי־יאָהר נאָך פערקלענערט די סובּ־סידיעס, מ'האָט אונז געגעבען נישט אַ פשוטע פייג נאָר אַ מאַרינירטע. אָבער אויך אַלגעמיינע יודישע אינסטיטוציעס, וואָס פיהרען אויס די פונקציעס פון דער שטאָט־פערוואַלטונג, בעקומען אויך נישט קיין ענטשפּרעכענדע שטיצע, אַזוי יאָיז עס מיט „אוזדראָוויסקא". „לינת הצדק", מושב זקנים, געזעל־שאַפט צו פערשפּרייטען טעכנישע וויסענשאַפט (פּאָמאַרסקאַ 48[46) א.אַ.וו. דער רעדנער פּאָלעמיזירט מיט'ן פּרעזידענט זשעמיענצקי וועלכער האָט אין זיין עקספּאָזע אָנגעגריפען די יודישע קהלה, הלמאי זי בע'עולהט איינינע אינסטיטוציעס, אָבער דער פּרע־זידענט און שטאָט־ראַט זענען נישט אונזער אויפ־זיכטס־מאַכט און איך, וועל זיך דעריבער פאַר זיי דאָ נישט פערטיידיגען — רופט אויס דער רעדנער.

דאָך בעמערקט דער רעדנער, אַז יעדעס יאָהר שטעלט אַריין די קהלה אין איהר בודזשעט פּאָ־זיציעס פאַר די וועלטליכע שולען אָבער דאָס ביל־דונגס־מיניסטעריום שטרייכט זיי.

ראַטמ. מילמאַן : לאָז איער אָנווייזונג ! די קהלה האָט פערלאַנגט אַז דער מאַגיסטראַט זאָל דעקען איהרע אויסגאַבען אויף דעם משוגעים־הויז און קינדער זוגלינגס־היים, וואָס קאָסטען דער קהלה יעהרליך הונדערט טויזענד זלאָטעס. דער מאַגיסטראַט האָט עס אָפּגעזאָגט, אָבער די יודען וועלען נישט אויפהערען מאָהנען, דאָס, וואָס עס קומט זיי. צום סוף דערצעהלט דער רעדנער א פאַל. ביי אַ גאַסען־הענדלער איז געשטאָרבען די פרוי און האָט איהם איבערגעלאָזט אַ 2־חדשימדיג קינד. דער פאָטער האָט זיך געווענדעט אין מאַגיסט־ראַט און האָט געבעטען מ'זאָל דאָס קינד צונעה־מען, ווייל ער האָט די וואוינונג ליקווידירט און די קינדער האָבען צוגענומען צו זיך זיינע קרובים.

דער מאַגיסטראַט האָט אַדורכגעפיהרט אַ קאָנ־טראָלע און האָט אָפּגעזאָגט אָנצונעהמען דאָס קינד ווייל ווי די מאַגיסטראַט־קאָנטראָלע האָט פעסטגע־שטעלט, אַז ער פערדינט פופציג זל. אַ חודש. די יו־דישע קהלה, וועלכע איז נישט מחויב דאָס צו טון האָט דאָס קינד צוגענומען און בעזאָרגט אויף איהר חשבון. דער רעדנער פּראָטעסטירט געגען אַזאַ בע־ציהונג און ערקלערט אַז צוליב די אויסגערעכענטע טעמים, ווי אויך צוליב דעם, וואָס דער מאַגיסטראַט בעשעפטיגט נישט קיין יודישע אַרבייטער און אָנ־געשטעלטע קען. זיין פראַקציע פאַר'ן בודזשעט נישט שטימען.

אין מיטען דער זיצונג האָט וויצע־פּרעזידענט ראַפּאַלסקי בעקומען אַ מיטטיילונג אַז ס'איז ערשט געשטאָרבען דער דירעקטאָר פון גאַזאָוויטש יאַן קאַ־פוסטאַ. ער האָט באַלד וועגען דעם מיטגעטיילט דעם שטאָט ראַט און געווידמעט דעם פערשטאָרבע־נעם אַ פּאָר וואַרימע ווערטער וועלכע דער שטאָט־ראַט האָט אויסגעהערט שטעהענדיגערהייט.

נאָכדעם, ווי עס רעדען נאָך די ראַטמענער שאָט און מילמאַן האָט דעם פאָרזיץ איבערגענומען וויצע־פאָרזיצער ד"ר שיפּמאַן. ס'האָבען נאָך גע־רעדט די ראַטמענער אינוז. קולאַמאָוויטש, פּאָסט־קאַנסקי און האָלענדערסקי און ס'האָבען אָפּגעגעבען ערקלערונגען די פאָרשטעהער פון דער ווירטשאַפט־ליכער פעראייניגונג און הויז־בעזיצער אז זיי וועלען שטימען געגען בודזשעט, דערויף ערקלערט ד"ר שיפּמאַן, אַז די גענעראַל־דעבאַטע איז פערענדיגט. אויף דער דינסטאָגדיגער זיצונג פון שטאָט־ראַט וועלען נאָך רעדען דער גענעראַל־רעפערענט און דער שטאָט־פּרעזידענט. די רעדעס פון די ראַטמע־נער מילמאַן און האָלענדערסקי וועלען מיר ברענ־גען מאָרגען.

אַ סטרויש — אַ ראַטמאַן

(ב) דער ביז־איצטיגער ראַטמאַן, געוועז. סענאַטאָר דאַנילעוויטש האָט זיך אָפּגעזאָגט פון זיין ראַטמאַן־מאַנדאַט, מחמת ער האָט אָנגענומען אַ פּאָסטען אין דער שטאָטישער זעלבסטפערוואַלטונג אַלס הייזער־אַדמיניסטראַטאָר אין קאָנסטאַנטינער פּאָלעסיע. אַנשטאָט איהם איז אַריין אין שטאָט־ראַט אויף דער פּ.פּ.ס.־ישער ליסטע דער הויז וועכטער אַלעקסאַנדער בושעווינסקי.

היינט און פאָלגענדע טעג!

מייסטערווערק פון אַלע צייטען!

ליבעס־פּאָעמע, וועגען וועלכער די וועלט האָט נישט געטרוימט!

זינג און רוהם פון קלאַנג־פילם:

קעניג פון די בעטלער

אין דער ראָלע פון פּאָעט־בעטלער, דער הויפּט־אַרטיסט פון זיגפילד־טעאַטער אין ניו־יאָרק

DENIS KING

מעכטיג און דינאַמיסטיש שפּילען און זינגען פון דעם בעריהמטען אַקטיאָר האָט איבעראַשט אַלעמען און אַלע ביז איצט געזעהענע שטערנס.־אין דער ראָלע פון דער שעהנער פּרינצעסין

Janette Mac Donald

בעריהמט פון פילם „ליבעס = פּאַראַדע"

אָנהויב אין וואָכענטאָגן 4.30 נאָכמיטאָג שבת, זונטאָג און יום־טוב 12.30 ביי טאָג

פּאָפּולערע פּרייזען.

Dr. med. J. M. BARCINSKI

רענטגען־אינסטיטוט

הייל־בעהאַנדלונג פון בייזע געשווילעכצען (ראַק) רענטגען און פאָטאָגראַפיעס־דורכלייכטונגען אויפ'ן קערפּער און אין די וואוינונגען פון די קראַנקע.

אויפנאַהמס־שעה'ן פון 5—8 אָוונט.

ליסטאָפּאַד 20, טעל. 214-50 .11

GABINET DENTYSTYCZNY

E. FUCHS

NAWROT 4, TEL. 127-31

CZYNNY.

לאדז. 10 מערץ 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 10 מערץ 1931

א שטייער
פון פערלוסטען

סוף דעם חודש וועלען די שטייער־אמטען צושטעלען צום אויסמאס פון אומזאץ־שטייער פאר'ן ווירטשאפטליכען קאטאסטראפאלען יאהר 1930. לויט דעם געזעץ האבען אלע די, וואס פיהרען נישט קיין האנדעלס־ביכער, געמוזט בעצאהלען שוין 4 ראטעס אויפ'ן סמך פון דעם אויסמאס פאר'ן יאהר 1929. שוין מיט 3 ראטעס האבען די סוחרים זיכער בעצאהלט דעם אומזאץ־שטייער פאר דעם פערגאנגענעם יאהר, ווייל סיי דאס פאלען פון די פרייזען סיי די קלענערע הכנסות פון צאל, ווי אויך דער מינימאלער פראכטען־פערקעהר אין פערגאנגענעם יאהר־בעוויזען בולט, אז דער אומזאץ איז קלענער מיט צוויי פינפטעל ווי אין יאהר 1929.

ווען מען בעטראכט, אז אין יאהר 1930 האט דער גאנצער האנדעל אין פוילען גע[illegible] מיט א דאפעלטען היזק, ראשית, מיט א סיסטעמאטישען פאלען פון פרייזען, והשנית, דורך צאהלען הויכע צינזען, כדי צו קענען אויסקויפען די וועקסעל, קאן מען זאגען, אז קיינמאל איז נאך דער אומזאץ־שטייער נישט געווען אזוי אומגערעכט ווי היי־יאהר.

די טעארעטיקער פון דעם אומזאץ־שטייער האבען דאס בעגרינדעט אלס א ברוטא־הכנסה, ווען מען האט שויז ביים אומזאץ אליין א געוואלדיגען היזק, איז דאס דאך א ווירטשאפטליכער פערברעכען, ווען מען פערלאנגט שטייערען פון פערלוסטען, און דאך קומען איצט די שטייער־אמטען און זאמלען פערשידענע מאטעריאלען, כדי אויסצומעסטען א שטייער פון איבער דריי הונדערט מיליאן זל., וועלכער שטעהט אין א געוואלדיגער סתירה צו די טרויעריגע דערשיינונגען פון דעם לעבען. יעדעס יאהר רופט דער אויסמאס פון אומזאץ־שטייער ארויס א געוואלדיגען פראטעסט אין די רייהען פון ד יסוחרים, ווייל דער שטייער איז זייט יאהרען נישט מעהר א שטייער פון הכנסה, נאר א קאנפיסקאציע פון פערמעגען.

ווען דער סוחר איז אינגאנצען צובראכען און האט שטאט פערמעגען נאר חובות קומט מען ווידער און מען פערלאנגט א שטייער, וואס וועט נישט זיין א שטייער פון אומזאץ, נאר א שטייער פון חובות, וועלכע דער סוחר איז נישט בכוח צו בעצאהלען.

די סוחרים פערהאלטען זיך היינט גאנץ אפאטיש צו די פארבערייטונגען, וועלכע די שטייער־אמטען מאכען, ווייל זיי געפינען זיך שוין באלד אין דער לאגע, ווען מען לאכט אויס דעם, וואס קומט איינקאסירען חובות.

אפאטיע און יאוש זענען די שעדליכסטע ערשיינונגען אין לעבען. דער פיסקאליזם אין פוילען פערשטעהט נישט, וואס עס געהט פאר אין לאנד און מיינט, אז די שטייער־מאשין וועט ווייטער קענען ארבייטען און ארויסבעקומען דעם סכום, וועלכען ער האט זיך אויסקאמבינירט ביים גרינעם טיש. און ער גיט ארויס אינסטרוקציעס די שטייער־אמטען, אז זיי זאלען די שטייער־מאשין לאזען ווייטער ארבייטען, ז. ה. די מאשין — האט נישט קיין ארבייטסלאזע און ארבייט אזוי ווי אין די בעסטע ווירטשאפטס־צייטען. און ווען אין די נאהענטסטע וואכען וועלען די שטייער־צאהלער בעקומען דעם אויסמאס, איז מעגליך, אז די אפאטיע וועט זיך פערוואנדלען אין א געוואלדיגער בהלה. און עס וועט קומען צו א מוראדיגען אויסשריי פון די ארבייטסלאזע סוחרים, פון וועלכע מען וועט פערלאנגען שטייערען דערפאר, ווייל ז ייזענען געווען ארבייטסלאזע.

מען איז טויב געווען אין דער לעצטער צייט, ווען די סוחרים האבען זיך געבעטען און געוויינט, אז מען זאל די שטייער־שרויף נאכלאזען. אבער ווער עס פערשטעקט זיך די אויערען און וויל נישט הערען, דער וועט באלד זיך איבערצייגען, אז זיין פאליטיק וועט זיך גיך ווענדען געגען איהם אליין, ווייל ער וועט נישט איינציהען די אלע שטייערען, אפילו ווען ער זאל נאך מיליאנען אויסגעבען אויף עקזעקוציעס.

די רעגירונג האט נאך די מעגליכקייט אין דער לעצטער מינוט צו ענדערען איהרע אינסטרוקציעס, כדי נישט צו פערשטארקען דעם יאוש אין לאנד, ווען זי דאס נישט טון, זאל זי זיך נישט וואונדערען, ווען די פערצווייפעלטע לאגע וועט ארויסרופען ערשיינונגען, וואס וועלען זיכער קיינעם נישט ברענגען קיין נוצען.

דעפ. ד"ר פ. ראטענשטרייך

יודען האבען אויסגעבויעט די שטאט ווין?
אינטערעסאנטע פארשונגען פון אנ'עסטרייכישען גלח

(קארעספאנדענץ פון וויען צום „נייעם פאלקסבלאט")

ווער האט געגרינדעט און אויפגעבויט די שעהנע, אלטע דונא־שטאט וויען? דעריבער זענען פערהאן צוויי־דריי טעאריעס. אלגעמיין הייסט עס איז היסטאריש בעוויזען, אז די רוימער זענען געווען די גרינדער פון וויען אונטער'ן ערשטען רוימישען נאמען ווינדאבאגא. אבער א קריסטליכער געלעהרטער פון 17־טען און 18־טען יאהר־הונדערט האט אויפגעשטעלט די גאר אינטערעסאנטע טעאריע, אז די יודען זענען געווען די גרינדער און אויפבויער פון דער דאזיגער שעהנסטער פערבינדונגס־שטאט צווישען מזרח און מערב־אייראפא. דער דאזיגער היסטארישער שטודיום פון א בעריהמטען עסטרייכישען געלעהרטען גלח איז כמעט לגמרי פערגעסען געווארען און איז איצט אויפגעפרישט געווארען בכיוון אויך פון וויענער צייטונגען, כדי צו בעווייזען דעם נייעם אנטיסעמיטישען האקענקרייצלערישען דור, אז זיי לעבען אין א יודישער שטאט און געניסען פון יודישער הארעוואניע און ווען זיי זאלען זיין עהרליך און קאנסעקווענט, וואלטען זיי דארפען ענטלויפען פון וויען און איבערלאזען די יודען אליין אין דער אלטער שטאט.

דער קאטוילישער פאטער מאמחיאס פוהרמאן האט אין יאהר 1738 ארויסגעגעבען א בוך איבער „אלט־וויען און ניי־וויען". מיט זעהר גרינדליכע פארשונגען פון דער אלטער ליטעראטור און פון זעהר אלטע מצבות אויף יודישע בית־עולם'ס, וועלכע זענען שוין לאנג פערשוואונדען און דערום קען מען היינט נישט קאנטראלירען די [illegible] פון דעם גלח. איינס איז אבער געוויס, אז פאטער פוהרמאן איז געווען לויט די אומשטענדען פון יענער צייט אנ'עהרליכער פארשער און ער האט די היסטארישע מאטעריאלען זיכער נישט געפעלשט. ער בעהויפטעט. אויפ'ן סמך פון זיינע פארשונגען אז שוין 108 יאהר נאך יציאת־מצרים (דאס הייסט 1200 יאהר פאר דער היינטיגער קריסטליכער צייטרעכנונג און בערך ב'תק"ס ליצירה) האבען יודען אויסגעפלאנצט זייערע געצעלטען אין די געגענדען פון היינטיגען וויען, שוין דאמאלס זענען די יודען געקומען איבער רוים, פיל פאמיליעס נאכאנאנד און פערנומען זיך מיט האנדעל און וואנדעל. בעיקר האבען זיי געהאנדעלט מיט איידעל־שטיינער און מיט צין. אויך גאלד און אייזענמינעס האבען די „איזראעליטען" דעמאלט שוין אויסגעגראבען און געבראכט אין פערקעהר צווישען די שכנות'דיגע קאנטינענטען.

לויט'ן דאזיגען אלטען בוך פון גלח. האבען די יודען שוין דאמאלס געפיהרט סחורות פון גערמאניא אין די לענדער פון אריענט. אנדערע האבען פערמיטעלט אין מעטאל פון ענגלאנד אין די געגענדען פון רהיין און דונאי, אויך גאלד און אייזען האבען זיי טראנספארטירט פון אלטען גערמאניען. א טייל איזראעליטען האבען אליין געארבייט, א טייל האבען פינאנסירט די געשעפטען און א טייל זענען געווען בלויז הענדלער און פערמיטלער. דאס אינטערעסאנטסטע אין די פארשונגען פון פאטער פוהרמאן איז, אז ער האט אין קארנונטוס געפונען סמיבים און היסטארישע שפורען פון א יודישען ריזענגעשלעכט, אלזא נישט קיין איינגעהויקערטע גלות־יודען, נאר טאקע א גאנצען ישוב פון יודישע ריזען. דער גלח בעהויפטעט, אז ער האט אליין נאך געפונען א מצבה מיט איינגעקריצטע אותיות מצבה „מרדכי פון ריזענגעשלעכט" און ער האט פון דער מצבה נאך בפירוש די צאהל פון יאהר 3560 (ב'תק"ס ליצירת־העולם). דאס וואלט געהייסען, אז אפילו אין די גערמאנישע לענדער האבען יודען שוין געשאפען די קולטור, דעם האנדעל און דעם אינטערנאציאנאלען פערקעהר אין א צייט, ווען די אלטע גערמאנען זענען נאך געלעגען אין די וועלדער און געלעבט פון פייער און ביקסען.

עס איז צו בעדויערען, וואס פון דער יודישער זייט האט מען זיך אזוי ווייניג אבגעגעבען מיט היסטארישע פארשונגען ארום אט די זעהר וויכטיגע פראגען. דערביי איז כאראקטעריסטיש, וואס אויך היינטיגע קריסטליכע געלעהרטע, אפילו אנטיסעמיטישע, ראסען־פארשער מיינען אויך, אז ספעציעל דאס עסטרייכישע דונאי־לאנד איז בעוואוינט פון אנ'אלטער געמישטער ראסע פול מיט יודען און יודישען בלוט. א געוויסער ד"ר לאציום בעהויפטעט אויך אין א וויסענשאפטליכער ארבייט, אז וויען איז לכתחילה געווען א העברעאישע קאלאניע און דער דייטשער האקענקרייצלערישער ראסען־פארשער, פראפעסאר גונטער איז איבערצייגט, אז דאס הייליגע קריסטליכע טיראלער פאלק געהערט צו דער אזויגערופענער „דינארישער ראסע", וועלכע האט קרובהשאפט מיט יודישען בלוט.

ווער ווייסט, וויפיל יודיש בלוט עס רינט אין די אדערן פון די דייטשע „נאציעס"?

ט. א. טענענבלאם.

איז דער לופט איבער אונענדליכע זומפען
דערצעהלונג פון א העלדישער לופט־פליהעריז

קיין האוור איז צוריקגעקומען פון א לופט־רייזע ארום דער וועלט די בעריהמטע יונגע ענגלישע לופט־פליהערין, פרל. ברייס. זי האט ארום און ארום געמאכט א רייזע פון 40 טויזענד קילאמעטער אין משך פון 8 וואכען. אין א געשפרעך מיט זשורנאליסטען האט די פליהערין איבערגעגעבען אייניגע פון די שפאנענדסטע עפיזאדען פון איהר רייזע.

דאס איז געווען בעת'ן פליהען איבער די אונענדליכע געביטען פון אזיען, איבער די בערג פון אינדאכינע. ס'איז געווען, — דערצעהלט די פליהערין, — 4 א זייגער באכמיטאג, מיר האט זיך געדאכט, אז איך געפין זיך איבער דעם ים, דער ווינד האט געענדערט די ריכטונג. איך האב פעסטגעשטעלט, אז מיר איז געבליבען בענזין בלויז אויף א שעה פליהען. איך האב געהאט בלויז איין אויסוועג און דערויף האב איך זיך ענטשלאסען. כ'בין אראפגעפלויגען ביז אויף א הויך פון 1500 מעטער, אבער אויך דא האב איך מעהר גארנישט געקאנט זעהען, איך האב געוואוסט, אז דא זיך אראפלאזען — הייסט געהען אויף א זיכערען טויט. ענדליך האב איך זיך אריענטירט, אז כ'האב אונטער זיך נישט קיין ים, נאר אז איך געפין זיך איבער גראנדיעזע זומפען. די כינעזער, וואס וואוינען אין דער געגענד, זענען בעקאנט מיט זייער אכזריות. פאר מיר האב איך נישט געזעהען קיין איינציגען פונקט, וואו איך זאל זיך קענען אראפלאזען.

אבער דאס גליק האט מיר דאך געשפילט. איך האב ווידער זיך ארומגעקוקט און דערזעהען אונטער זיך א באהן־ליניע. איך בין געווען געראטעוועט. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז [illegible] אינסטינקטיוו בין איך געפלויגען אין דער נויטיגער ריכטונג. אין א פאר מינוט ארום האב איך דערזעהען אונטער זיך א שטאט. דאס איז געווען האנאי, וואו מ'האט שוין אויף מיך געווארט. א האלבער פערחלשטע האב איך זיך אראפגעלאזט, און דא האט מען מיך אזוי הייס אויפגענומען, ווי בלויז פראנצויזען זענען דאס פעהיג צו טון.

די קאטוילישע פארטיי אין ליטע
געגען דער אנטיסעמיטישער אגיטאציע

קאוונע (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט א קאנפליקט, וואס איז ענטשטאנען צווישען דער קאטוילישער קירכע און דער ליטווישער רעגירונג האבען אייניגע קאטוילישע גייסטליכע לעצטענס געפיהרט א פערשארפטע אנטיסעמיטישע אגיטאציע. דער פיהרער פון דער קאטוילישער פארטיי אין ליטע ד"ר ל. ביסטראס האט אין א געשפרעך מיט'ן יט"א־פארשטעהער ערקלערט, אז די פיהרער פון דער קאטוילישער בעוועגונג זענען אבסאלוט געגען אנטיסעמיטישע טענדענצען. דער פאל מיט די אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען פון אייניגע גייסטליכע איז נישט מעהר ווי א מיספערשטענדניש. די קאטוילישע פארטיי טראגט נישט קיין שום פעראנטווארטליכקייט פאר זייער האנדלונג.

יודען וועלען ראטעווען די שטאדט
אראבישע נאטאבלען רופען יודען קיין נצרת

ירושלים, (יט"א) אין דער יודיש־אראבישער צייטונג „אל סאלאאם", וואס ערשיינט אין ירושלים, איז פערעפענטליכט געווארען א בריף פון צעהן בעקאנטע מוזולמענישע און קריסטליכע אראבער, וועלכע לאדען איין פופציג יודישע סוחרים און פופציג אנדערע יודישע משפחות זיך צו בעזעצען אין נצרת. די אראבער ווענדען זיך צו דער „יודישער פעראייניגונג", דורכצופיהרען דעם ווידעראויפבוי פון נצרת און בעקעמפען די ארטיגע הענדלער און פראצענטניקעס, וועלכע עקספלואטירען שרעקליך די גאנצע בעפעלקערונג. די פילמאליגע ווענדונגען צו דער מאכט נאך הילף זענען געבליבען אהן רעזולטאט, די אראבער בעטראכטען דעריבער די יודישע איינוואנדערונג אלס די איינציגע רעטונג פאר דער שטאט.

ווער איז פעראנטווארטליך פאר דעם פאל דרייפוס?

פאריז, (יט"א) די צייטשריפטען „עוור" און „קאמעדיא" פערעפענטליכען א בריף פון דר. ברונא וויל צום פראנצויזישען בעארבייטער פון טעאטער־שטיק „די דרייפוס־אפערע" זשאק רישפען. אין זיין בריף פראטעסטירט דר. וויל געגען דער בעהויפטונג פון דער טעאטער־לייטונג אין דעם פלאקאט, אז „עס וואלט קיינמאל נישט געקומען צו דער דרייפוס־אפערע, ווען דער מיליטער־אטאשע פולק. שווארצקאפע וואלט דורך דעם קייזער בעפאלמעכטיגט געווארען צו געבען די געהעריגע עדות־ערקלערונגען. דר. וויל ערקלערט, אז אין הסכם מיט דער בעריהמטער ענטשיידונג פון פראנצויזישען קאסאציע־געריכט פאלט די הויפט־שולד פאר דער דרייפוס־אפערע אויף די פראנצויזען. מען דארף אויך נעהמען אין אכט די פייערליכע ערקלערונגען, וואס זענען צו יענער צייט פערעפענטליכט געווארען דורך בילאוו, מינצער און אי דעם „רייכסאנצייגער".

די רעליגיעזע בעדערפענישען פון די יודישע ארעסטאנטען אין ענגלאנד

לאנדאן, (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט דער קאנסערוואטיווער דעפוטאט סער בערטראם פעלי אינטערפעלירט די רעגירונג צי ווערען בעפרידיגט די רעליגיעזע בעדערפענישען פון די יודישע ארעסטאנטען און אויב נישט, צי איז געניגט די רעגירונג צו קאנצענטרירען די יודישע ארעסטאנטען אין איין תפיסה, כדי פאר זיי איינצוארדנען א שוהל.

דער שטאט־סעקרעטאר קליינעס האט געענטפערט, אז די דאזיגע ענינים ווערען ערלעדיגט אין פערשטענדיגונג מיט די יודישע קערפערשאפטען און די רעגירונג איז גרייט צו בעהאנדלען די קאנקרעטע פאסטולאטען. די יודישע ארעסטאנטען ווערען גרופירט לויט'ן עלטער און די אלגעמיינע קלאסיפיקאציע־כללים.

א יוד — סעקרעטאר פון פרעזידענט הובער

וואשינגטאן (יט"א) לויט די קלאנגען, וואס האבען זיך דא פערשפרייט, וועט אלס סעקרעטאר פון פרעזידענט הובער בעשטימט ווערען ה' לואי שטרויס, וועלכער איז געווען פריוואט־סעקרעטאר פון הובער'ן, בעת דער איצטיגער פרעזידענט איז דער לייטער פון שפייז־פערטיילונג אין דער צייט פון דער מלחמה.

לואי שטרויס איז א טעטיגער מיטגליד פון „דזשאינט".

קאמף געגען באנדיטיזם אין ארץ־ישראל

ירושלים, (יט"א) דער אפעלאציאנס־געריכט אין ארץ־ישראל האט לעצטענס ארויסגעגעבען אן אורטייל, וואס קען דינען אלס בעווייז פון פערשארפטען קאמף געגען באנדיטיזם אין ארץ־ישראל. אין קורצען נאך די אויגוסט־אונרוהען זענען 4 אראבישע באנדיטען, וועלכע האבען טעראריזירט די דארפסלייט אין דער געגענד פון צפת תאון עכו, און האבען אויך פערפאלגט און ענטוואפענט א פאליציי־פאטרול, פערמשפט געווארען צו 3 ביז 5 יאהר תפיסה. די פערמשפטע האבען אפעלירט און דאס אפעלאציע־געריכט האט פערגרעסערט די תפיסה־שטראף ביז 7 יאהר פאר יעדען באנדיט.

א פראצעס געגען א מוהל אין מינסק

ריגע, (יט"א) פון מינסק טיילט מען מיט, אז דארט וועט אין קורצען פארקומען א פראצעס געגען א מוהל אין צוזאמענהאנג מיט'ן טויט פון א קינד נאך דעם ברית־מילה, וואס איז דורכגעפיהרט געווארען דורכ'ן בעקאנטען מוהל און שוחט [illegible] ראדינסקי.

קאמפאניע פאר מאראל אין ענגלאנד

לאנדאן, (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט די „קאמפאניע פאר עפענטליכער מאראל" וואס ווערט איצט דורכגעפיהרט אין ענגלאנד, איז פארגעקומען א גרויסע מאסען־פערזאמלונג אויף וועלכער עס איז נעבען בישאף פון לאנדאן און לארד דיקינסאן אויך ארויסגעטרעטען דער רב הכולל דר. הערץ.

נאכ'ן באנקראט פון דער חיפה'ער וויין־פירמע „פרידמאן און זוהן"

ירושלים, (יט"א) פון חיפה ווערט מיטגעטיילט, אז דארט איז לויט'ן אויפטראג פון קרייז־געריכט פארגעקומען אן אלגעמיינע פערזאמלונג פון די קרעדיטארען פון דער בעקאנטער וויין־פראדוקציע־פירמע „פרידמאן און זוהן", וועלכע איז מיט א קורצע צייט צוריק ערקלערט געווארען באנקראט. אין דער פערזאמלונג האבען זיך בעטייליגט אן ערך הונדערט פערזאן, די חובות פון דער פירמע בעטרעפען 75 טויזענד פונט. די קרעדיטארען מיט די פארשטעהער פון דער פירמע האבען געשלאסען פאלגענדען הסכם־אפמאך: די געשעפטען פון דער פירמע געהען אריבער אונטער דער אויפזיכט פון די בעלי־חובות. נאכדעם ווי די פירמע וועט האבען אפגעצאהלט פערציג פראצענט פון איהרע חובות וועט זי ווידער איבערנעהמען די זעלבסטשטענדיגע פיהרונג פון איהרע געשעפטען. די טעג זאל פארקומען א צווייטע פערזאמלונג פון די קרעדיטארען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 10 כא אדר תרצ"א

מערץ
זונ-אויפגאנג 6.17
זונ-אונטערגאנג 5.19

דרינגענדע אונטערשטי-צונג פאר ארבייטסלאזע

(מ) מאנטאג, דעם 9 מערץ האט זיך אנגע-הויבן די רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע פיזישע ארבייטער אויף דרינגענדע מלוכה-שטיצע אויף פעברואר. דאס רעכט אויף שטיצע האבן די ארבייטסלאזע, וועלכע וואוינען אין לאדז וועניגסטענס זייט'ן 1 יאנואר 1930, האלטען אויס א פאמיליע, האבן נישט קיין פערמעגן, האבן נישט קיין הכנסות, וואס זענען גלייך אדער גרעסער פון דער שטיצע, בעקומען נישט קיין שטיצע פון דער קראנקען-קאסע און בעקומען נישט קיין אינוואלידען רענטע.

סעזאן-ארבייטער, וועלכע בעקומען פון 1 מערץ רעכט אויף שטיצע פון ארבייטסלאזען-פאנד צוליב פערענדיגען זיך פונ'ם טויטען סעזאן, האבען נישט קיין רעכט אויף דרינגענדע שטיצע.

די רעגיסטראציע וועט פארקומען אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער גאס פון 28 שיטער פולק 32 פון 8.15 פריה ביז 2 בייטאג.

היינט, דינסטאג — H I J
מיטוואך — K L Ł
דאנערשטאג — M N O
פרייטאג P R S
שבת T U W Z Ż

נאך היינט און מארגען

די רעגיסטראציע אויף דער פסח-שטיצע

די קהלה-קאנצעלאריע טיילט מיט, אז די רעגיסטראציע אויף דער פסח-שטיצע וועט נאך דויערן היינט און מארגען, די רשימות פון די רעגיסטרירטע וועלען אנגענומען אין דער קהלה.

דער פלוש-וועבער-פעראיין האט בעקומען פון דער יודישער גמינע רעגיסטראציע-קארטען אויף פסח-שטיצע פאר זיינע מיטגלידער. די רע-גיסטראציע קומט פאר טעגליך פון 11 פריה ביז 3 נאכמ. ביז פרייטאג דעם 13-טען ד. ח. ביי ה' גינסער טרעגיסטראצקע 29.

פלענאר-זיצונג

פון דער הויפט-פערוואלטונג פון די קלאסען-פעראיינען

(2) אין די נאהענטסטע טעג וועט צוזאמענ-גערופען ווערען די פלענאר-זיצונג פון דער הויפט-פערוואלטונג פון קלאסען-פערבאנד פון טעקסטיל-אינדוסטריע-ארבייטער. אויף דער זיצונג וועט ארומ-גערעדט ווערען א רייהע פראגען, וואס האבן א שייכות צו גענאמטען - געזעץ, א. א. וויכטיגע ענינים.

פאליטישער ארעסט

(א) נעכטען איז לע'ם בידערמאנס פאבריק קילינסקיעגא 4 ארעסטירט געווארען די 20-יעה-ריגע רעגינע גאלדשלאג פון בושעוסינער 94. ביי דער פערזענליכער רעוויזיע זאל מען האבען ביי איהר געפינען קאמוניסטישע אויפרופען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט דיזשורירען: י. קאפראווסקי (נא-ווראטיסקא 15), ס. טראוקאווסקא (בושעוסינער 56), מ. ראזענבלום (ציגעל-גאס 12), מ. בארטא-שעווסקי (פיעטרקאווער 95), י. קלופש (קאנטנא 54), ל. מושינסקי (ראקיטשינער 53).

אכטונג, האנדווערקער!
פון לאדז און פראווינץ

וועלכע האבען נישט די נויטיגע פאפירען, וואס בערעכטיגען אייך לויט'ן צעכען-געזעץ צו פיהרען א ווארשטאט. קאנט איהר אין אייערע ענינים זיך ווענדען אין בעוואוסטען ביורא

„POLPRAW"
ul. PR. NARUTOWICZA 1
fr. II piętro. Telefon 170-01

וו איהר וועט ווערען עהרענהאפט און פינקטליך ערלעדיגט.

בעמערקונג: עס ווערען אויך ערלעדיגט ענינים פאר געזעלען פון אלע פאכען.
שפרעכשטונדען פון 4 ביז 7 א זייגער נאכמיטאג.

אפרעטור „יורשים קעניג" בעט א פראלאנגאציע פון די צאלונגען

טעגליכע כראניק פוי האנדעלס-געריכט

נעכטען האט די פירמע „יורשים פון פערדינאנד קעניג" דערלאנגט אין געריכט א ווענדונג וועגען פראלאנגירען איהר די צאהלונגען. די פירמע עק-זיסטירט זייט'ן יאהר 1875. דער בילאנס שליסט זיך מיט דער סומע פון 2,849,845. דער אקטיוו איז גרעסער פון פאסיוו מיט 1.789.226 זל.

*

אין פעבריואר איז ערקלערט געווארען פאר באנקראט יוזעף סקאטשילאס (פאלודניאווא 18) און ער איז בעשטימט געווארען אונטער פאליציי-אויפ-זיכט. אין מערץ איז איינגעפאלען א ביטע פונ'ם באנקראטירטען, צו אזוי ווי ער האט אלע קרעדי-טארען ערלעדיגט, בעט ער דעם אורטייל וועגען באנקראט מיט אלע זיינע פאלגען אפצושאפען.

דאס געריכט האט דעם אורטייל וועגען באנקראט אפגעשאפט.

קהלה וועט שוין פון די דעקלאראנטען

קיין דעקלאראציעס נישט אננעמען

בעכטען איז געווען דער לעצטער טאג אויף אריינצוגעבען דעקלאראציעס אין דער יודישער קהלה. אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען זיך די פערשידענע וואהל-קאמיטעטען, אדמיניסטראטארען און יחידים געווענדעט אין די פאליציי-קאמיסאר-יאטען כדי אפצוגעהמען די בעשטעטיגטע דעקלא-ראציעס. אבער ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען האב-בען די קאמיסאריאטען נישט בעוויזען די אלע דע-קלאראציעס צו בעשטעטיגען און אין איניגע קא-מיסאריאטען האט מען אויסגעטייטשט, אז נעכ-טען איז געווען דער לעצטער טאג אריינצוגעבען דעקלאראציעס אין די קאמיסאריאטען.

די קהלה-פערוואלטונג האט זיך געווענדעט צום שטעטישען סטאראסטע און ער האט דאן ארויסגעגע-בען א פעראָרדנונג צו אלע פאליציי-קאמיסאריאטען אז זיי זאלען די אלע דעקלאראציעס, וועלכע זיי האָ-בען נישט בעוויזען צו בעשטעטיגען ביז נעכטען. מאנטאג, זאלען זיי איבערשיקען דירעקט צו דער קהלה-פערוואלטונג בעשטעטיגערהייט.

פון פריוואט-פערזאנען וועט די קהלה שוין קיין דעקלאראציעס נישט אננעהמען, דאגעגען די אלע דעקלאראציעס וואס געפינען זיך אין די קאמיסאר-יאטען וועלען דורך דער קהלה אנגענומען ווערען.

א מיידעל אין פלאמען

א גרויסע שרפה אין א האפטשארניע

(2) נעכטען איז אין דער האפטעריי פון א. יאסקאוויטש (11 ליסטאפאד 24) אויסגעבראכען א גרויסע שרפה. אין די נאכמיטאג-שעה'ן איז אין ווארשטאט געבליבען אליין די 18 יעהריגע ארביי-טערין יאדוויגא ושעלאזא. זי איז געגאנגען מאכען פייער אין אייוועלע, האט זי אנגעצונדען א היל-צערן שאכטעל, איינגעגעצט אין נאפט. דאן האט זיך אנגעכאפט אויף איהר דאס קלייד, און דאס אומגליקליכע מיידעל איז פערוואנדעלט געווארען אין א לעבעדיגען פאקעל. עס האבען זיך אויך אנגעצונדען די פעקלען שפיצען, האפטען און פע-דים, און ס'איז ענטשטאנען דאס ריכטיגע פייער.

אין סך הכל האבען די ארויסגערופענע פיי-ערלעשער איינגעלאשען די שרפה; פאגאטאוויע האט אפגעפיהרט דאס מיידעל אין א געפעהרליכען צושטאנד אין שפיטאל; 3 שכנים: ל. זילבערמינץ, נאזא און גימפלאוויטש זענען אפגעבריהט געווארען און די גאנצע איינריכטונג מיט'ן ווארשטאט און די סחורות זענען אוועק מיט'ן פייער.

ס'קוינט זיך נישט צו פעלשען אונטערשריפטען

אי ס'איז נישט פטור פון צאהלען די וועקסלען, אי „מ'בעט זיצען"...

(2) אט האט א געוויסער אטטא רעבער (פאדגורנע 8) געקויפט אנ'אנצוג ביי חיים שלא-דאיעווסקי (פיעטרקאווער 295) און געדעקט איהם מיט זיין מוטערס א וועקסעל. געקומען צום צאה-לען, איז דער וועקסעל נישט בעצאהלט געווארען, מחמת די מוטער זיינע האט דעם וועקסעל נישט אונטערגעשריבען, און ער איז אוועק שפאצירען פון רעיענט צום קאמארניק, און פון קאמארניק צום געריכט, ביז דאס געריכט האט נעכטען געפסקנט, אז פאר פעלשען זיין מוטערס אונטערשריפט קומט אטאן צו זיצען 2 חדשים.

און אטא האט איהר א צווייטע מעשה, וואו מ'רעכענט זיך נישט אין אזא פאל מיט דאמען-עהרע, און די שטראף איז נאך א גרעסערע:

ס'איז א מעשה מיט א יודישע מיידעל חנה עלפאנט, וועלכע ארבייט אויף א פאסטען אין לאדז, און ערלעדיגט איהר פאטערס געשעפטען (וועלכער האט א שניט-קראם אין קלעצק (אויף די קרעסען). בשעתו האט זי געקויפט א גרעסערען סכום מאנופאקטור ביי חנה לעסמאן, ציגעל-גאס 28 און געגעבען איהר דעקונג עלף וועקסלען דעם פאטערס אויף 1364 זל. די דאזיגע וועקסלען זע-נען צום טערמין נישט בעצאהלט געווארען, און ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז די אונטערשריפטען אויף זיי זענען געפעלשטע. הגם דאס מיידעל האט געטענהט אז זי איז געווען בעפולמעכטיגט אזוי צו מאכען, און איהר פאטער האט עס בעשטעטיגט, האט דאס געריכט זי פערמשפט אויף 3 חדשים טורמע.

יודיש פאלקס-טעאטער, זגערזשער 17 טעל. 193-03

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

מיט'ן אנטייל פון דער ניי-אנגאזשירטער סוברעטין רעגינא בוימאן, בעוואוסטער ארטיסט מ. דראנאוו, בעקאנטער ארטיסט ה. באלבירסקי, י. טופמאן.

היינט, דינסטאג, ד. 10-טן, 9 אוו. — לטובת דער סעקציע קעלבער-ארבייטער ביים פליישער-ארבייטער-פעראיין — די בעליבטע פיעסע

„די גאסען-קינדער"

אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ. צום שלוס א קאנצערט-אפטיילונג אויסגעפיהרט דורכ'ן ארטיסט ה. באלבירסקי אין קופלעטען און פאלקס-לידער.

מיטוואך, דעם 11-טען, 9 אווענד — אויפ'ן פערלאנג פון פובליקום — צום לעצטען מאל

פאלקס-פרייזען פון 60 גר. ביז 1.50 זל.

אויפ'ן וועג קיין בוענאס-איירעס אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ

ס'נעהמט אנטייל פרויען: בעזמאן, בוימאן, טופמאן, פאדערמאן, ראזענצווייג. מענער: באלביר-סקי, גוטמאן, גאלדבערג, דראנאוו, טופמאן, נייהויז, פאלאנסקי, פאסטעל.

טעכנ. לייטער: ס. גוטמאן. סופלער: וו. נייהויז. אדמיניסטראטאר: נ. גאלדשטיין.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פאלקס-טעאטער. — דער זאל איז גוט בעהייצט.

אנאנס! קידצליך וויכטיג נייעס! אין פארבערייטונג: „א הארץ פון א קינד"

קליינינקייטען

אנ'אלטע קשיה

אויב די ראשי תיבות פון „חזן" בעדייטען חזנים זענען נארענים איז דאס גאר געוואגט געווא-רען לגבי גרויסע חזנים אבער נישט אזא ווי נחומ'ל איז, ווייל אויב אט דער קליינער נחומ'ל האט בע-קענט צוזיהען א פול-געפאקטע פילהארמאניע זאל זאלע זקומען הערען זיינע בגונים, איז ער שוין גאר קיין נאר נישט... און הגם נחומ'ל האט אויסגע-זעהען אין פילהארמאניע, ווי מ'וואלט געגומען א קליין טל-ומטר'ל פון א קליין סידור'ל און אריינגע-שטעלט אין א גרויסען מחזור אריין, מ'האט פשוט מיט א מיקראסקאפ איהם געדארפט זוכען אויף דער עסטראדע און זיין קולכ'ל איז אויך נישט אזוי געוואלדיג, פונדעסטוועגען האט ער ארויסגערופען ביים עולם התפעלות, גאר ווי א גרויסער, ווייל סוף כל סוף איז דאך דאס א קינד, א קינד ווי זיינע אפוטרופסים זאגען איז ער זיבען יאהר, (סאמער בארט מען מיר אפ אין א יאהר אדער צוויי בין איך אויך נישט בדלות). אבער זיין דרייסטקייט איז שוין פון א זקן ורגיל. בכלל איז ער דער עולם זעהר צופרידענגעבליבען הן פון זיינע תפילות ניגונים און הן פון זיינע פאלקס-לידער.

דערפאר איז אבער גאר נישט פאסיג געווען דאס לידעל „מלכה'לע", וואס עס האט געזונגען דער שטראסבורגער אבער-קאנטאר, דאס הייסט דער שליח ציבור פון דער שטאט שטראסבורג, ה' קראש-קע, אין וועלכע עס ווערט זיך דורך די פראזע:

„זי איז שעהן ווי שולמית,
„און איז ווארים ווי אין תמוז...

צוריקגעהענדיג האט זיך מיר טאקע געוואלט פרעגען די אלטע קשיה: ווי באלד אלע קליינע קינ-דער זענען אזעלכע קלוגע, טא פון וואנען נעהמען זיך גרויסע נארנים... און די זעלביגע קשיה אויך לגבי חזנים. —

שא.

א פאליטישער פראצעס

בעפרייט די בעשולדיגטע פון „טור'-צוקונפט" און פערבאנד פון דייטשער סאציאל סטישער יוגענד

(2) נעכטען האט דאס לאדזער קרייז-געריכט בעהאנדעלט דעם פראצעס פון גוסטאוו עוואלד, פראים זעלמאנאוויטש, יהודה פרידמאן, הענריק וואכאוויטש, שלמה נוסקעוויטש, און ערווין סהים, וועלכע זענען געווען בעשולדיגט אין פארשפרייטען אין מאי ה. י. א שטרייק-אויפרוף מיט אנטי-מילי-טאריסטישע לאזונגען.

מחמת מאנגעל אין בעווייזען האט דאס גע-ריכט זיי אלע בעפרייט.

געגען די רעפארמען אין דער קראנקען-קאסע

(2) נעכטען האט די הויפט-פערוואלטונג פון „פראצא" צוזאמענגערופען א פערזאמלונגס-זיצונג וועגען די נייע איינפיהרונגען פון בעזונדערע אפ-צאלען אין דער קראנקען קאסע פאר וויזיטען און רפואות. עס איז בעשלאסען געווארען ענערגיש געגען דעם צו פראטעסטירען. צו דעם צוועק וועט אין די נאהענטסטע טעג אויסגעארבייט ווערען אנ'ענטשפרעכענדער מעמאריאל צום ארבייטס-מיניסטעריום, וואו עס ווערט אונטערגעשטראכען ווערען דער פאקט, אז אין דער איצטיגער צייט שעדיגען די רעפארמען די אינטערעסען פון די ארבייטער-און ארבייטס-מאסען.

א חודש טורמע

פאר נישט בעצאהלען אין דער קראנקען-קאסע

(א) פרוי רוזשא פאזנער, וועלכע פיהרט א וועבעריי אויף זאוואדזקא 16, און בעשעפטיגט 20 ארבייטער, האט א לענגערע צייט ארפגעריע-כענט ביי זיי פון די לוינען פאר קראנקען-קאסע. די דאזיגע געלדער — 800 זל. אנ'ערך — האט זי אבער אין דער קר.-קאסע נישט בעצאהלט, נישט קוקענדיג אויף דעם מאהנען, און נעכטען האט דאס געריכט זי פערמשפט דערפאר אויף א חודש טורמע.

הלעפיגע קראנקהייטען

(מ) אין משך פון דער פאריגער וואך, ד. ה. פון 1 ביז'ן 7 מערץ זענען אין געזונדהייטס-אמט איינגעמאלדען געווארען 67 פאלען פון קלעפיגע קראנקהייטען.

א בייזע „טרעפעניש"...

(א) עס ווערט געווארענט, אז מען זאל זיך נישט אריינלאזען אין קיין שום „טרעפערישע און אפשפרעכערישע" טראנזאקציעס מיט די וואנדע-רענדע ציגיינער.

אט גיט מען איבער, אז אזעלכע 2 ציגיי-נעריגס האבען ביי „וורוזשען" אין קארטען א גע-וויסער אננא פראנקעוויטש (אנגעשטעלט אלס דינסטמיידעל ביי ה' הירשבערג אין פיעטרקאווער) אויסגעטען זי ממש חוה-נאקעט... און ארויסגעלייזט די גאנצע ששו

אויך אזא מין הנחה...
סהל׳שע אסיסטענטען בעת די ליציטאציעס

(פ) אויפ׳ן גרונד פון א מיניסטעריאלער פארארדנונג, וועלען איצט אסיסטירען ביי ליציטאציעס מאגיסטראט-פארשטעהער – אנשטאט פאליציי-פונקציאנארען, ווי עס איז געווען ביז איצט, בעת׳ן איינמאהנען דורך די פינאנץ-אמטען מלוכה-שטייער.

די דאזיגע פארארדנונג האט דעם צוועק צוציליאזען די קאנטראלע פון געזעלשאפטליכען פאקטאר ביי די שטייער-עקזעקוציעס – כדי עווענטועל צו שיצען דעם ליציטירטען צאהלער.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דער מאגיסטראט בעשלאסען זיך צו ווענדען צו דער האנדעלס-אינדוסטרי-קאמער, צו דער האנדווערקער-קאמער און צו די הויזבעזיצער-פאראיינען, זיי זאלען דעלעגירען זייערע פארשטעהער ביים ליציטירען די פערמעגענס, וואס ווערט אדורכגעפיהרט דורך די פינאנץ-אמטען.

מעז פאלט פאר הונגער אין די גאסען

(א) נעכטען זענען פערנאטיר׳ט געווארען דריי פאלען פון פאלען פאר הונגער אין די גאסען: אויף פוסטע 5 איז אוועקגעפאלען די ארבייטסלאזע יוזעפא גרובינסקא; אויף פאמארסקא 21 – דער ארבייטסלאזער יאן קאלאדזשעי, און אויף באלוטער מארק איגנאצי פראטעק, אנ׳אזארקאווער איינוואוינער.

ליקווידירט דעם סכסוך
צווישען די האנד-דרוקער פון טיכלעך און פאבריקאנטען

(2) נעכטען איז אין ארבייטס-אינספעקטאריאט ליקווידירט געווארען דער סכסוך צווישען די האנד-דרוקער פון טיכלעך און די פאבריקאנטען, וועלכע האבען אונטערגעשריבען אנ׳אפמאך, און די פירמעס „פיאל״, „לעס״, „לאטושקעוויטש״, „ברידער בוקעט״ און „דזשאלאשינסקי״ און „בראנכער״ אין זגערזש וועלען ווידער אנהויבען צו ארבייטען. דער ארבייטס-לוין ווערט רעדוצירט כמעט אויף 10 פראצענט.

גרויסע דארפס-שרפה

(א) נעכטען ביינאכט איז אין דער קאלאניע כאטשעוו, קאלישער פאוויאט אויסגעבראכען א גרויסע שרפה. מיט׳ן פייער זענען אוועק 12 סטאדאלעס און אנדערע קליינע פערבויאונגען. דער היזק בעטרעפט 150 טויזענד זלאטעס. ביים לעשען דאס פייער איז שטארק אפגעבריהט געווארען דער פאראבעק יאקוב דרוטעק, אזוי אז מ׳האט איהם אין א שווערען צושטאנד געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל.

„געשיכטע פון ציוניזם״
פארלעזונג אין פאלקס-אוניווערזיטעט

היינט דינסטאג, דעם 10/3, קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (צעגעלניאנא 4) א פארלעזונג איבער דער געשיכטע פון ציוניזם. רעפערירען וועט ה׳ מ. גייזלער. אנהויב פון דער פארלעזונג 8.30 אווענד.

נחומ׳ל עפשטיין - י. מ. קראטקע
מיט א גרוי׳סען כאר וועלען דאווענען פרייטאג-שבת אין דער פילהארמאניע

די ידיעה אז נחומ׳ל עפשטיין, דער שטראסבורגער חזן י.מ. קראטקע און א גרויס כאר וועלען דעם קומענדיגען פרייטאג שבת דאווענען אין דער פילהארמאניע, האט ארויסגערופען א געוואלדיגע פאראיבערפאסירונג. ווייל די יעניגע וועלכע זענען געווען אויף נחומ׳ל׳ס קאנצערטען און האבען איהם ווי אויך דעם חזן קראטקע געהערט זינגען, האבען זיך ארויסגעזאגט, אז נחומ׳ל איז א וואונדערקינד, וועלכעס מען קען טרעפען איין מאל אין הונדערט יאהר.

אויך, אז דער חזן קראטקע איז א זינגער וואס בעזיצט א ריזיגע שטימע, זינגט הארציג און געשמאק.

באזאקומענדיג די ביטעס פון די עלטערען צו געבען זייערע קינדער און שול-יוגענד די מעגליכקייט צו זיין אויפ׳ן קאנצערט פון וואונדערקינד נחומ׳ל עפשטיין וועט זונטאג דעם 15 מערץ 12 מיטאג איינגעארדענט ווערען אין פילהארמאניע א קאנצערט צו ביליגע פרייזען.

א פארוויילונגס-אווענד לטובת „ארט״

היינטיגען שבת אין אווענד וועט אין „אזא״ פארקומען אנ׳אווענד לטובת „ארט. דאס וועט זיין דער אינטערעסאנטסטער אווענד פון דעם סעזאן. מ׳וועט זיך קענען ווייליען און פערגעסען אויף א גאנץ וועגען אלץ וואס טוט זיך אויסער די פיר ווענט פון „אזא״, כדי צו געבען די מעגליכקייט דעם אווענד צו בעזוכען אויך דער יוגענט זענען בעשטימט געווארען פאר יוגענד ספעציעלע הנחה-בילעטען צו ביליגערע פרייזען.

דער ראדאשיצער רבי הרה״ג ר׳ ישראל יוסף שליט״א איז נעכטען מיטאג געקומען אויף די יאהרצייט פון זיין פאטער הרהצק״ל זצלה״ה, אויף וועלכע ער וועט זיין מיטוואך 11 פריה אויף דעם אוהל הקדש. ס׳האבען איהם אפגעווארט א גרויסער עולם חסידים ביי דער באהן און פון דארט איז ער געפאהרען אין בעגלייטונג פון די חסידים אויף זיין סטאנציע בזשעזשינער 15.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער
ביי׳ער
„ארט״

אין ווייסען זאל
„מאנטיפעל״
זאכאדניא 43.
קינסטלערישער לייטער:
מ. בראדערזאן.

היינט, דינסטאג — 1 פארשטעלונג אנהויב 9.45 אין אווענד
א.ג. „יום-טוב אינדערוואכן״
אין 2 טיילען, 12 נומערן

אין פראגראם:
1) געטרייע ליבע; 2) שפאניאלא; 3) מריה-לינגן; 4) קאטארינקע; 5) א תפלה; 6) בלאטע יאטען; 7) שנעלע בעלי-מלאכות; 8) היניטער די קוליסען; 9) פראים סמיט און סיידי קנעפל; 10) מאנאלאג; 11) אויף דער גאלעריע; 12) ס׳גייט שוין ווערען גוט.

טעקסטען: משה בראדערזאן, משה נשריר, און ם. נארדלמאן.
מוזיק: ה. רובין און א. בײַגעלמאן.
דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער.
טענץ און פלאסטיק: ז. קרושובנא און ם. שלפערן.
רעזשי: דזשיגאן—שומאכער.
מוזיק-ליטער—ה. רובין. פאטא: — ה. פראקס
קאנפעראנסיער — דור קאזאנאווער.
ליכט-עפעקטען: יעראז. בינע-אינספעקטאר: מ. קאן.

אנסאמבל לויט א.ב. פרויען: זיסעלע גירל, מרים דאלסקא, לאלא זילבערמאן, שיינע מרים, מאשע פעטערמאן. מענער: ה. אלטמאן, שמואל גאלדשטיין, שמעון דזשיגאן, מאטל קאן, יעקב ריינגלאס, ישראל שומאכער, יוסף שיפער

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון 5 א זייגער נאכט מאג אן.

א זשיראנט איז פריי פון אחריות
ערשט נאך א יאהר צייט, ווי דער וועקסעל גייט פראטעסט

(2) נעכטען האט דאס היגע געריכט בעטראכט די וועקסעל-אנקלאגע פון דער פירמע ראזענקראנץ געגען א געוויסען פוקס. דאס געריכט האט געפסק׳ענט, אז לויט׳ן געזעץ, איז די פליכט פון זשיראנט לגבי דעם לעצטען בעזיצער פון א וועקסעל א גאנץ יאהר צייט זינט דעם טאג, וואס דער וועקסעל ווערט פראטעסטירט, און פוקס וועט מוזען בעצאהלען די גאנצע סומע.

צוזאמענפאהר אין ווארשא
פון יוד. סוחרים און יוריס-קאנסולטאנטען פון סוחרישע ארגאניז.

(א) דעם 15. ד. ח. הויבט אן אין ווארשא זיינע בעראטונגען אין צענטראלען סוחרים-פערבאנד, דער צוזאמענפאהר פון פארשטעהער פון סוחרישע ארגאניזאציעס און יוריס-קאנסולטאנטען פון די דאזיגע אינסטיטוציעס. אין דעם דאזיגען צוזאמענפאהר וועלען אנטיילנעהמען אויסשליסליך פארשטעהער פון יודישע פאראיינען.

עס וועלען קודם כל בעהאנדעלט ווערען שטייער-ענינים, ווי אויך די פראגען, וואס האבען א שייכות מיט דער רעאליזאציע פון יודישע פאסטולאטען, ווי א שטייגער, דאס האלטען אפען די געוועלבער אין די זונטאג-טעג און חגאות.

מצד לאדז פאהרען ארויס צום צוזאמענפאהר פארשטעהער פון אלע סוחרישע אינסטיטוציעס.

א קרבן פון לייכטזיניגקייט
און פון דער איצטיגער שלעכטער קאניונקטור

(2) די טעג האט דאס שטאטישע געריכט בעטראכט פאלגענדען ענין: און יוני 1930 האט אברהם הוראוויטש, זייענדיג א פעקויפער אין דער בעקאנטער פירמע „זינגער״, איינקאסירט ביי פערשידענע קליענטען פאר פערקויפטע מאשינען א סומע פון 235 זל. און דאס געלד איבערגעלאזט ביי זיך. פאר׳ן געריכט האט זיך הא׳אוויטש פערטיידיגט דערמיט, וואס ער האט געמוזט אננעהמען ביי קליענטען, אלס די ערשטע ראטע, וועקסלען, וועלכע זענען דערנאך נישט אויסגעלייזט געווארען און ער האט דעריבער נישט געקאנט דאס געלד רעאליזירען אין דער פירמע „זינגער״. די פירמע האט וועגען דעם געוואוסט און האט עס טאלערירט דעריבער קאן זי דאך צו איהם נישט האבען קיין טענות.

דאס געריכט האט איינגעזעהען, אז דער בעשולדיקטער איז געפאלען א קרבן פון דער שלעכטער קאניוקטור און פון זיין... לייכטזיניגקייט, און דעריבער – פער׳משפט איהם אויף 3 וואכען ארעסט.

אנ׳אויטאבוס-קאטאסטראפע
7 פאסאזשירען פערוואונדעט, א פערד – דער׳הרג׳עט

(א) דער לאדזער אויטאבוס, וואס געהער צו מיכאל סטשעלעצקי האט נעכטען דורכגעמאכט א קאטאסטראפע אויפ׳ן שאסע, וואס פיהרט פון סליפצי קיין גאליני. אויפ׳ן וועג האט ער אנגעטראפען אויף א פויעריש פוהל. דאס פערד האט זיך איבערגעשראקען, און איז ארויפגעשפרונגען אויפ׳ן אויטאבוס. דער רעזולטאט איז געווען, אז דאס פערד איז דער׳הרג׳עט געווארען אויפ׳ן ארט, דער וואגען צושמעטערט, און דער פויער איז שטארק צוניזוקט. אויך דעם אויטאבוס איז עס נישט אפגעגאנגען גלאט. דער פאדערשטער טייל איז שטארק צושעדיגט געווארען און די צושמעטערטע שויבען האבען פערוואונדעט די זיבען פאסאזשירען, וואס האבען זיך געפונען אינעווייניג.

פייערליכע ערעפנונג פון קאנדיטאר-צעך
ביים צענטראלען יוד. האנדווערקער-פערבאנד (פאלודניאווא 4)

אין לאקאל פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד אין לאדז (פאלודניאווא 4) איז פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון קאנדיטאר-צעך אין לאדז און אומגעגענד.

די פערזאמלונג עפענט דער פארשטעהער פון דער אינדוסטריע-מאכט ה׳ ד״ר לוקאשעוויטש און גיט איבער דעם פארזיץ ה׳ לאוניק יאעל.

דער פארזיצער בעגריסט די דעלעגאטען פון די פערשידענע צעכען און פאראיינען און אנדערע אינסטיטוציעס, און די פערזאמלונג טרעט צו צו וועהלען א סטארשע, פאדסטארשעס און פערוואלטונג.

צו דעם צוועק ווערט אויסגעוועהלט א קאמיסיע פון די ה״ה דיר. רעדלוס, פעלטא און טשערניאקאוו.

נאכ׳ן איבערצעהלען די שטימען, ווייזט זיך ארויס, אז אלס סטארשע איז אויסגעוועהלט געווארען איינשטימיג ה׳ קנאבעל, אלס פאדסטארשעס: די א״ה: מ. קאטעק, ציבוך, און קליינמאן.

אין דער פערוואלטונג: די ה״ה מ. פעלטא, ח. ווישינסקי, ל. גראנעק, אלס פערטרעטער ה. בוכבינדער י. וויינבערג.

אין רעוויזיאנס-קאמיסיע: י. זאלמאנאוויטש, ב. טשערניאקאוו, י. שאנצער.

נאך די וואהלען ווערען דורך אויפשטעהן בעעהרט די פערשטארבענע מיטגלידער פון קאנדיטאר-פאראיין און עס ווערען געמאכט הזכרות דורך א חזן מיט א כאר.

שפעטער טרעט מען צו צו ענטהילען דעם צעך-פאהן און איינשרייבען די מיטגלידער אין גאלדענעם בוך.

נאכ׳ן בעגריסען דעם צעך דורך די פערשידענע דעלעגאטען פערבעט דער פארזיצער דעם עולם אויף א באנקעט אין זעלבען לאקאל, ווי א דאנק דעם ה׳ שאנצער וועלכער ווײַלט דעם עולם מיט זיינע לידער און א דאנק דעם ה׳ ווייצהענדלער וועלכער פיהרט ביי די טישען א מוסטערהאפטע ארדנונג, איז זיך דער עולם משמח ביי א גלעזעל וויין און סטבך ביז׳ן פריהמארגען.

פרייטאג—שבת דאווענען
אין פילהארמאניע

פרייטאג, דעם 13. מערץ (כ״ד אדר) 5.30 אווענד
שבת, דעם 14. מערץ (כ״ה אדר), פ׳ ויקו״פ, פ׳ חרש, 9 פריה
וועט דער בעוואוסטער און בעליבטער 7-יעהריגער חזנ׳דל
נחומ׳ל
עפשטיין

צוזאמען מיט דעם שטראסבורגער חזן קראטקע, וועלכן דער עולם האט בעוואונדערט אויף די פערגאנגענע קאנצערטען
מיט אנטייל פון א גרויס כאר
דאווענען — אין דער פילהארמאניע
ביידע מאל דאווענען אויף איין בילעט. ביליגע פרייזען!

זונטאג ד. 15-טען מערץ, 12 בייטאג
פאר קינדער, שול-יוגענד און דערוואקסענע
פאפולערער קאנצערט פון
נחומל עפשטיין

פרייזען 75 גר., 1 זל. 1.50, און 2 זל.
בילעטען צום דאווענען און צום קאנצערט שוין צו בעקומען אין פילהארמאניע-קאסע

היינט — באדענוויזער-באלעט

היינט קומט פאר דער אויפטריט פון באדענוויזער-באלעט אין פילהארמאניע-זאל.

דער דאזיגער באלעט, וועלכער בעשטעהט פון 8 הערליכע טענצערינס וועט אויספיהרען א גאנצע רייה ערשטקלאסיגע מאדערנע און קלאסישע טענץ.

א בריף אין רעדאקציע

ג. רעדאקציע פון „בייעם פאלקסבלאט״.

מיר בעטען אייך אפצודרוקען פאלגענדע פעסטשטעלונג: אין אייער צייטונג פון דעם 9־טען מערץ איז געווען אפגעדרוקט א נאטיץ פון שטעפער צעך, אז אין דער צייט ווען אין אלע פאכען ווערען אדורכגעפיהרט רעדוקציעס, האבען די שטעפער ארבייטער ארויסגעשטעלט א לוין-העכערונג און דעריבער האט דער שטעפער-צעך בעשלאסען די פאדערונג נישט צו נעהמען אין אכט.

מיר האבען מחמת דעם כבוד אויפצוקלערען וואס אייגענטליך עס קומט פאר אין שטעפער-פאך:

1) די שטעפער-ארבייטער, קוואליפיצירטע, פערדינען ביים היינטיגען טאג, ביז צום שטרייק, דורכשניטליך פון 3 ביז 6 זל. טעגליך, ביי 12—11 שעה ארבייט. לויט דעם אפמאך וואס איז געווארען געשלאסען צווישען די ארבייטער און מייסטערס נאך דעם לעצטען שטרייק אין יאהר 1927, האט אנ׳ארבייטער פערדינט פון 10—8 זל. טעגליך ביי 9 שעה ארבייט.

איצט זאל די עפענטליכע מיינונג אורטיילען, צי בעדייט דאס א לוין-הוספה?

אין דער צייט, ווען די מייסטערס וועלען נאכגעבען די גאנצע פאדערונג, וועלען די ארבייטער נאך נישט פערדינען דאס, וואס אין יאהר 1927, די לויבען פון די ארבייטער זענען פון יאהר 1927 פיל מאל גערינגער געווארען.

2) נאכגעבענדיג די גאנצע פאדערונג וועט אויף א פאר כאלעוועס ארבייטס-געלד ארויפגעהן פון 15 ביז 25 גראשען.

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון די שטרייקענדע שטעפער-ארבייטער, וואס איז פארגעקומען דעם 9 מערץ האט בעשלאסען צו פערשארפען דעם שטרייק, און אזוי לאנג נישט צוטרעטען צו דער ארבייט, ביז עס וועלען נאכגעגעבען ווערען אונזערע גערעכטע פאדערונגען.

מיט אכטונג
דער שטרייק - קאמיטעט פון די שטעפער - ארבייטער אין לאדז, ביים פאראיין, גדאנסקא נומער 40.

ראדיא-פראגראם
דינסטאג, ד. 10 מערץ

11,58 צייט-סיגנאל. 12,05 גראמאפאן פליטען, 13 15 טאג-פראגראם, קינא-און טעאטער-רעפערטואר. 15.35 לופט-פליה מינוט. 15.50 פאלקס-טעאטער פון פאר 2000 יאהר, פארלעזונג. 16,15 גראמאפאן-פליטען, 17.15 פארלעזונג. 17,45 פאפולערער סימפאנישער קאנצערט. 18,45 פערשידענעס. 19,10 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, פראגראם אויף מארגען. 19,35 ראדיא-זשורנאל. 19.50 טראנסמיסיע פון גרויסען טעאטער אין ווארשא, אפערע „קאזאנאווא״, קאמפאזיטאר טאנץ-מוזיק.

טעאטער, קינא און מוזיק

וועכענטליכע אפטיילונג

5. פראגראם אין „ארט"

„יום טוב אינדערוואכען"

די פרעמיערע אין „ארט" איז ניי אין דער הינזיכט פון טעמע און רעזשי. טרעטענדיג אויף דעם אנגעצייכנטען וועג און זוכעודיג נייען שטאף פאר דעם שוין סטאביליזירטען טיפ פון דעם איינ-איינציגען יודישען קליינקונסט-טעאטער, ווערט די דאזיגע אויפגאבע וואס אמאל שווערער. דער רעפערטואר ווערט איינגעשרומפען. אונזערע שרייבער א חוץ משה בראדערזאן, פערנעהמען זיך נישט מיט דעם דאזיגען ענין. דעריבער אויב מיר זאגען אז „יום-טוב אינדערוואכן" איז ניי אין דער טעמאטיק און רעזשי, בעדייט עס א גרויסער שריט פאראויס פון „ארט".

קונסט — גרויסע צי קליינע — מוז דורך דעם געניסער, דורך דעם קאנסומענט דערפיהלט ווערען. נאר דאס איז דער בארעמעטער פון דער קונסט. פון דעם געפיהל קומט די הנאה, דאן די בעגייסטערונג, דאן די התפעלות. ס'איז אויך נישט קיין אונטערשיד וועלכער חוש ס'זעטיגט זיך מעהר: דאס אויג דאס אויער און אזוי ווייטער, ווער שמועסט אז אלע חושים צוזאמען זענען צופרידענגעשטעלט, דאן איז עס זיכער דאס, וואס מיר רופען — קונסט.

עטליכע נומערען פון נייעם פראגראם האבען דאסמאל הונדערט פראצענט צופרידענגעשטעלט, דהיינו: „שנעלע בעלי מלאכות" (משה נאדירס), „הינטער די קוליסען" (בראדערזאנס), „פראים סמיט און סיידי קנעפעל", „געטרייע ליבע" און פרילינג".

דאגעגען איז שוואכער געראטען „א תפילה פון לוי יצחק בערדיטשעווער", וועלכער איז נישט בולט, נישט קלאהר, הגם דער טעקסט איז א הערליכער, און שומאכער גיט דאס בעסטע וואס מ'קען. ווער א קאמעראלען נומער, — ווי „די תפילה" האט געקענט און געדארפט זיין, — האט די רעזשי נישט גוגעפאסט די ריכטיגע אינטערפרעטאציע און אומגעבונג.

„שנעלע בעלי-מלאכות" איז א שפריך, א פונק פון הומאר און טראגיק צוזאמען, א פיצעל פון יודישען לעבען און דאך האט די רעזשי (דזשיגאן, שומאכער) פערשטאנען דארט אזויפיל אויפצוטון, אזויפיל אקציע אריינצופיהרען און אזויפיל לעבען ארויפצוברענגען אויף דער ביהנע. פון נאדירס פיצעלע איז געווארען א גרויס ווערק, אזעלכעס, וואס לוינט צו זעהן אין דעם אויסגעצייכנטען צוזאמענשפיל פון גאנצען מענער-אנסאמבל אין „ארט".

ניי אין דער טעמאטיק איז אויך בראדערזאנס „הינטער די קוליסען", די שטילע טראגעדיעס וואו די וואס מוזען פרעהליך מאכען דעם עולם אויף די ברעטער פון די ביהנע און ארענעס פון צירק זענען בעשריבען געווארען אין גרויסע ווערק. בראדערזאן האט דאס געמאכט אין עטליכע פערזען, אזוי בולט, אזוי שעהן, אזוי הארציג, אז די אנערקענונג מוז קומען. שיינע מרים „זשעני" (אין א פרעכטיגען קאסטיום) האט סובטעל און מיט פערשטאנד געביטען איהר שטימונג, געמאכט די איבערגאנג רעליעף און בע'חנט. מרים דאלסקא „ביאנקא" האט זיך בצוויזען אין א דראמאטישער ראל, וועלכע זי האט גאנץ נישט-קשה אדורכגעפיהרט, נצמענדיג צו הילף איהר פרעכטיגע שטים. א שאד נאר, וואס ביידע, סיי שיינע מרים און סיי מרים דאלסקא זינדיקען אביסעלע מיט דער יודישער אויסשפראך.

מאריא דאלסקא האט אויך געגעבען אין איהר פריהלינגס-ליד א היבש ביסעל הנאה די צוהערער.

א פרעכטיגער דועט איז „פראים סמיט און סיידי קנעפעל" דער סקעטש איז פרעכטיג דעקארירט, קאסטיומירט, בעלויכטען און די הויפט-זאך אויסגעפיהרט (דזשיגאן, שיינע מרים) פיין אדורכגעטראכט און מוזיקאליש אילוסטרירט (א. בייגעלמאן) „געטרייע ליבע", א פיקאנטע סצענקע א שפיל אזא, איז שעהן אויסגעפיהרט געווארען דורך שיינע מרים, לאלא זילבערמאן, דזשיגאן, שומאכער און רייגנלאס.

א חוץ די דאזיגע וויי מיר האבען זיי אנגערופען הונדערט-פראצענטיגע נומערען, זענען אינ'ם פראגראם נאך פערהאן נומערען, וועלכע האבען געזאלט זיין די געפעפערסטע, דאס פיקאנטע, וועלכע זאל פרעהליך און לוסטיג מאכען. די „קאטארינקע", וועלכע איז אגב זעהר גוט צוגעטראכט, וואלט געקענט מאכען א פיל בעסערע ווירקונג, ווען דעקאראציע וואלט נישט געוועזן אזוי ענג. 6 ארטיסטען שטופען זיך אויף א שטח פון 2 מעטער און די גאנצקייט פערלירט צוליב דעם.

„בלאטע יאטען" איז נישט ניי, אבער ס'זענען געשאפען געווארען עטליכע שעהנע טיפען, דורך דזשיגאנען, רייגנלאסן, גאלדשטיינען און לאלא זילבערמאן.

גאדעלמאנס סקעטש „אויף דער גאלעריע" וועלכער ווערט אגב גוט אויסגעפיהרט דורך דזשיגאן און מאשא פעטערמאן, איז נישט גוט פינאליזירט.

דזשיגאנס מאנאלאג ווילט ווי שטענדיג.

שעהן ווערט אויסגעפיהרט דער שפאנישער נומער דורך מרים דאלסקא און זיסעלע גירל.

דאס אימפאנירענדע אין די אויפפיהרונגע פון „ארט" איז די ערנסטע בעציהונג און די שווערע געוויסענהאפטע צוזאמענארבייט פון אלע וועלכע לעגען צו זייער האנד צו די אויפפיהרונגען. זאל דאס זיין יצחק ברוינער מיט זיינע דעקאראציעס (דאסמאל דארף מען איהם עטליכע דעקאראציעס מוחל זיין) זאלען דאס זיין די מוזיקער ה. רובין און א. בייגעלמאן, זאל דאס זיין דער עלעקטראמאנטער יעראז, ביהנע-טעכניקער קאן אדער די טענץ איינשטעלערינס זינא קרוש און מ. האלפערין (אלץ איז ווי איין האנד וואס שטרעבט צו דערגרייכען עפיס נייעס אין דער קונסט און די הויפטזאך אין דער יודישער טעאטער-קונסט. דערפאר איז יעדע נייע אויפפיהרונג אין „ארט" א נייע קולטורעלע געשעהעניש ביי אונז אין שטאט.

א גרויסער פלוס איז אויך דאס, וואס ס'האט זיך צוריקגעקעהרט ד. קאזאנאווער, וועלכער קאנפערירט אין דעם פראגראם און דאס ווירקליך מיט גרויס ערפאלג.

י. דאנקין

טשארלי טשאפלין

פערגעסט נישט ווייטשעפל

טשארלי טשאפלין ווערט איצט אין ענגלאנד עמפאנגען אייגפאך ווי א פרינץ. ער איז געווען ביים פרעמיער. א ענגלישע צייטונג שרייבט וועגען זיי: „די צוויי אמאליגע ארימע יונגלעך, וועלכע זענען געווארען וועלט-בעריהמט."

טשארלי טשאפלין איז, ווי ס'איז בעוואוסט געבוירען געווארען אין ספיטאלפיעלדס, ווייטשעפלער געגענד, און ער שטאמט פון יודען. ערצויגען איז ער געווארען אין קעניגגטאן. אין די „איווניגג סטענדערט" האט ער פערעפענטליכט זייבע ערינערונגען, אין וועלכע ער שרייבט: „ווען איך דענק פון מיינע ארימע פריינד אין סאוטה לאנדאן פיהל איך, אז ס'איז ווערט געווען פאר מיר צו בעזוכען לאנדאן. אויב איך קען ברענגען שמייכלען צו די מידע אויגען אין קעניגגטאן און ווייטשעפעל; אויב איך קען אבסארבירען און פערשטעהן די מידות און די פראבלעמען פון די איינפאכע מענשען, וועלכע איך האב בעגעגענט, און אויב איך קען אנזאמלען א געוויסע אינספיראציע פון די גרעסערע פעראיבליכקייטען, וואס זענען גוט צו מיר, דאן וועט דאס זיין א וואונדערבארע רייזע".

טשארלי טשאפלין דערצעהלט אויך אנ'איבערראשענדען אנעקדאט, ווי בעת זיין פריהערדיגען בעזוך אין לאנדאן, האט ער אין א טאג, בעת עס האט שטארק געבליצט זיך געמאכט, אז א בליץ האט איהם געטראפען און ער איז אנידערגעפאלען, ער האט דאס געטון אזוי קונציג, אז די פריינד זיינע, וואס זענען געווען אין צימער, האבען געמיינט, אז ס'איז מיט איהם טאקע אנ'אומגליק געשעהען. איבערהויפט האט דאס געמיינט זיין פריינד טאם גערגאטהי, וועלכע איז געווארען אזוי צורודערט, דאס אפילו ווען ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז ס'איז געווען א וויץ האט ער נישט געקענט דערפון לאכען. ער האט געזאגט, אז ווען ס'זאל זיך געווען ארויסווייזען, אז טשארלי טשאפלין איז טאקע געשטארבען, וואלט ער זיך געוועזן ארויסגעווארפען פון פענסטער.

זאסלאווסקי'ס גאסטשפילען

לאמיר איהם פערהאלטען אין לאדז!

זאסלאווסקים גאסטשפילען אין לאדז ווערען פארטגעזעצט מיט אנ'אונגעוועהנליכען ערפאלג און איטליכע נייע אויפפיהרונג וועקט דעם אינטערעס און די בעגייסטערונג פאר דעם בלי שום ספק טאלאנטפולסטען יודישען דראמאטישען שוישפילער אויפ'ן אייראפעאישען קאנטינענט.

פאר דער לאדזער יודישער אינטעליגענץ איז דאס דערשיינען פון רודאלף זאסלאווסקי אין דעם היגען טעאטער-לעבען א בעזונדערס גרויסע אטראקציע דערמיט, וואס, ווי דורך א שלייער ענטפלעקט זיך פאר אונז די גוטע, שיינע צייט פון דעם לאדזער זאנדבערג-טעאטער, ווען די ביהנע-קונסט איז סיי אקטיאריש, סיי אין דער הינזיכט פון שוישפיל-פלאץ נישט געשטאנען אויף אזא יעמערליכער, שפלער מדרגה, ווי איצט..

רודאלף זאסלאווסקי איז שוין אין יענער צייט געווען דאס שיינדעל פון דעם זאנדבערג-טעאטער, און איצט, אז זיין טאלענט איז נאך אדורך א גאנצע רייהע פערוואנדלונגען, און ער האט בעפייערט גרויסע קינסטלערישע נצחונות אויף ביידע זייטען ים, וואלט אפשר גאר געווען א פלאן, אז מאסגעבענדע פאקטארען זאלען זיך פעראינטערעסירען צו שטאביליזירען דעם קינסטלער אויף אונזער לאדזער ביהנע.

אויב ס'איז נאר דא די מינימאלסטע מעגליכקייט, טא זאל די דאזיגע גלענצענדע געלעגנהייט נישט אדורכגעלאזט ווערען (ב.)

פון „ארט"

היינט — 1 פארשטעלונג

היינט ווערט געגעבען 1 פארשטעלונג (9.45) פון דעם גלענצענדען נייעם פראגראם א. נ. „יום-טוב אינדערוואכען".

דער דאזיגער פראגראם איז באמת א שטיק צונג יום-טוב אין דעם שווערען, גרויען אינדערוואכען, און איטליכער, וואס האט איהם די געלעגנהייט צו זעהען, גייט ארויס א דערפרישטער א דערמונטערטער.

דאנערשטאג ווערט נישט געשפילט.

ווי גרויס דארף זיין ראלע?

א געוויסער דירעקטאר האט געוואלט איינמאל ביים אקטיארען-פעראיין דערגעהען ווי גרויס א ראלע דארף זיין. וויפיל בלעטלעך דארף זי פערנעהמען? ער האט גערעדט בזה הלשון:

„לאמיר איינמאל פאר אלע מאל טאקע וויסען: וויפיל בלעטלעך דארף א ראלע פערנעהמען? איהר דענקט עס איז א וויץ, זאג איך אייך עס איז זעהר וויכטיג. אט האט מען ביי מיר אין טעאטער אנגעהויבען מאכען פראבע. וויל קיינער נישט צוטרעטען צו פראבירען ביז ער וועיס נישט ווי גרויס זיין ראלע איז. און טאמער חלילה וועט יאנקעל'ס ראלע פערנעהמען בלויז דריי זייטלעך, וועט ער נישט שפילען. ער האט מיר אזוי געזאגט, ווייניגער ווי פינף זייטלעך פראזא וויל קיינער אין מויל נישט נעהמען, רבונו של עולם, עס איז געבליבען כאטש בעשטעלען א פיעסע לויט דער צאהל זייטלעך: פערצעהן ראלען צו 10 בלעטלעך יעדע, וועט זיין 140 בלעטלעך, דעם סטאר דארף מען געבען כאטש 50 בלעטלעך, דער פרימאדאנע 40 און אזוי פיל דעם ליבהאבער זינגער און דעם בופקאמיקער — רבונו של עולם, וואו קריגט מען אזא פיעסע? זאל מען טאקע אנהויבען שרייבען פיעסען לויט דער צאהל זייטלעך און אראפ א צרה פון קאפ".

אלע האבען מיט'ן דירעקטאר סימפאטיזירט. קיינער האט זיך אבער נישט אנגעבאטען נעהמען א קלענערע ראלע.

דער ריכטיגער פלאץ

מען דערצעהלט, אז ביי א פראבע פון „קדוש השם" האט מאריס שווארץ געבעטען איינע פון די שוישפילערינס, אז זי זאל צוריקטרעטען אביסעלע. די אקטריסע האט געפאלגט, א ווילע שפעטער האט שווארץ ווידער געבעטען, אז זי זאל צוריקטרעטען אביסעלע. די שוישפילערין האט זיך מעהר נישט געקענט איינהאלטען און געזאגט:

— שווארץ, איך וועל דאך שוין באלד נישט זיין מעהר אויף דער ביהנע!

— דאן וועט איהר שוין באלד זיין אויף אייער ריכטיגען פלאץ — האט שווארץ איהר ערקלערט.

יעקב באטאשאנסקי.

צווישען פארהאנג און לייוונט

(אויסען נאטיץ-בוך פון א טעאטראל)

חזנות אין יודישען טעאטער

פערהאן אויף אונזער שיף א יודישער קוכאר — א גאליציאנער יודעל מיט א בערדעל, איז ער מיך געקומען איינלאדען צו זיך אויף טיי, און ער האט מיר דערלאנגט כיבוד: טיי מיט לימענע, הערינג און א גראמאפאן מיט יודישע לידער.

לכתחילה האב איך אין ביידע זאכען ארויסגעפיהלט אביסעל פון מאריס שווארץ'ס „א חזן א שיכור" און איך האב געהערט דעם זעלביגען חיתוך הדיבור און דאס זעלביגע קול, אבער איך האב פערשטאנען, אז ביידע קינסטלער האבען נישט גענומען איינער ביים אנדערען, ווייל חזנות אין יודישען טעאטער איז אזוי אלט וויפיל דאס יודישע טעאטער. בערל בראדער נאך האט נאכגעמאכט א חזן, וואס אז —

ער זינגט אויף באטען
ווערען די חסידים אויפגעזאטען
און זאגען: ער קוקט צו די ווייבער ארויף.

מאריס שווארץ און לודוויג זאץ ווייסען ביידע, אז דער עולם, דער בעסערער, דער מיטעלער, דער ערגערער גיט זיך א צי צו דעם קאפיטשקעלע חזנות און זי יידערלאנגען דעם עולם א קבייטש אהין, א קבייטש אהער.

איך קלער אבער נאך עפעס: אויב דער עולם בענקט נאך דעם ביסעל חזנות און איז זיך מחיה מיט דעם ווען ער דערהערט דאס, פון וואנען איז געדרונגען, אז עס זענען נישט פערהאן קיין שוישפילער, וואס האט ליב דאס קאפעטשקעלע הזנות?

מען דארף נישט קאנען רודאלף זאסלאווסקי, בכדי צו מיינען, אז דאס ביסעל בעל תפילהדיגקייט איז ביי איהם געמאכט. אז מען קאן איהם אביסעל ווייסט מען, אז דאס בעל תפילהדיגקייט איז זיין מהות, איז א טייל פון זיין איך און איז א טשאקענדיגע וואכענדיגע שמונה עשרה. מענדעלע האט א חזן, וואס האט פערלוירען דאס קול גיט ער זיך אנ'עצה: ער ווערט א בעל בכי, ער וויינט, וואו ער קאן נישט זינגען. די חזנים יאסעלע ראזענבלאט און הערשמאן זינגען ביידע דאס וואונדערבארע פאלקס ליד פון די פערלוירענע שאף, הערשמאן נעמט דארט א הויכען טאן מיט א ברייטקייט און מיט מעטאלענעם קלאנג, יאסעלע ראזענבלאט האט נישט דעם טאן, גיט ער א פליה ארויף אויף א פאלצעטל, זאסלאווסקי אז ער ווייסט נישט וואס צו טון מיט א העלד, מאכט ער איהם פאר א בעל תפילה. ער האט געשפילט ר' דן אין „טאג און נאכט" און לחלוטין נישט געכאפט דאס צווויינענדיג קייט פון העלד, האט ער זיך איבערגעדעקט מיט'ן טלית, דערצעהלט דעם רבונו של עולם די מעשה און דער עולם האט אנגעקוואלען... ביי זאסלאווסקין איז דאס חזנות א שוואכקייט און ביי מאריס שווארץ איז דאס א חנדל, א בעוואוסטזיניג חנדל. ער ווייסט, אז דער עולם האט דאס ליב און ער אליין האט דאס אויך ליב. שפילט ער א שמיד בחור אין הירש ביינס טעכטער און דערלאנגט א שטיקעל „ונתנה תוקף", אז ער פערשטעקט א סך בעל תפילהס אין גארטעל...

וואס זשע בין איך אויסען? איך בין אויסען צו זאגען, אז חזנות אין יודישען טעאטער איז אנ'אינטערעסאנט קאפיטעל, וואס איז כדאי דורכגעשטודירט ווערען. כאטש די הויפט כאראקטעריסטיק ליגט פון אויבען אויף. אויך אין דער יודישער ליטעראטור האט מען אריינגעבראכט די רעליגיעזע מעשה מיט'ן — אפילו — רעליגיעזען מוסר השכל. עס האבען דאס געטון פרץ, בערדיטשעווסקי, אש אנכי, א. א. וו. א. א. וו. אבער אין דער יודישער ליטעראטור האט מען דאס רעליגיעזע סטיליזירט, אויסגעפוצט, געזוכט דעם תוך, דעם מענשליכען תמצית, בעת אין יודישען טעאטער האט מען דאס חזנות אריינגעשלעפט ביי די האר און ביי די פיס...

דאס רעליגיעזע אין דער יודישער ליטעראטור איז געווען ראמאנטיק, במילא איז דאס חזנות אין יודישען טעאטער אויך ראמאנטיק, אבער אין דער ליטעראטור האט שוין די ראמאנטיק אפגעלעבט איהרס און אין יודישען טעאטער הויבט איצטער אן צו ווערען א מאדע אויף חזנות — פונקט ווי אין שול ווערט א מאדע אויף טעאטער... און פון חזנות ביז פרומקייט איז א קליינער שפאן.

אבער — איך וויל נישט פערגיין ווייט. איך האב נאר געוואלט אויפמערקזאם מאכען אויף דער טעמע, וואס קיינער האט נאך נישט בעריהרט: חזנות אין יודישען טעאטער.

גרימאסעז פוז דער רעוואלוציע

די גרויזאמע מעשים פוז מאטראזעז-אנארכיסטען אין די ערשטע טעג פוז דער רעוואלוציע

(א קאפיטעל פוז דעם בוך „אויף די שלאכט-פאסטענס פוז דער אקטאבער רעוואלוציע")

.2

— ווי דען? איך פיר א חשבון. איך וועל קיין טעות נישט מאכען, איך קען זיכער יזיין. פאר די נשמות פון דריי־און־פערציג מאך איך שוין הזכרות „— בעררו־היג, ג־אר־ט, די נ־ש־מ־ו—ת פון ד־יי־נ־ע קר־ב־ע־כ־ט — האט ער מיט א פאנ פאסטען קול פערצוי געזאין מיט'ן די הזכרה־תפילה, ווי מען זינגט אין קלויסטער... — און היינט, האט ער רייבענדיג די הענד פון פרייד, שטיל, אריינגערוימט, וועל איך דערציהען די צאהל ביז זעקס־און־פערציג.

דאס האט ער שוין פון פארויס געפיהלט דעם טעם פון דערשיסען מיט זיין אייגענער האנד די דריי ארעסטירטע אפיצירען. ...

— איך וועל דיר געבען! געגוג זאל דיר זיין;! אנגעזשלאקעט זיך, ווי א פאס און באלבעט — האט דער יונגערער זשעליאזניקאוו ווידער אנגעשריגען אויף איהם. שלאפען געה!

א פנים, אז ער האט זיך געפיהלט נישט איבעריג בעקוועהם פון זיין ברודערס שוידערליכע מעשית.

דער עלטערער זשעליאזניקאוו איז געהארכזאם אוועק, צלמדיג די לופט און זינגענדיג פאנפאטע: „טוי—ויט, טוי־ויט, טוי־ויט!"...

אויף ד ישטוהלען, אויף די קאנאפעס, אויפ'ן דיל האבען זיך אין שיכור'ען שווערען שלאף געוואלגערט מאטראסען. אייניגע האבען האלב־שיכורע געוואנדעלט, ווי די שאטענס, איבער די צימערן. די צימערן מיט געוועהר זענען געשטאנגע האפען. די טירען נישט פערמאכט און די גאנצע געביידע נישט בעוואכט. צוואנציג דרייסטע מענשען וואלטען געקענט פערנעהמען די גאנצע חברה מאטראסען־אנארכיסטען צוזאמען מיט'ן געוועהר.

אלץ איז געווען טויט, פערוואהרלאזט, שוידערליך און טרויעריג — פערענדיגט באנטש־ברויעוויטש די בעשרייבונג פון זיין נאכט־וויזיט ביי די מאטראסען.

איהר לייענט, און איהר ווילט גלויבען, אז דאס איז א בעשרייבונג פון עפעס א וויסטען חלום, פון א נאכט־קאשמאר — פאר דער ווירקליכקייט איז דאס בילד צו שוידערליך.

אויף מארגען פריה האבען די מאטראסען נישט געבראכט די ארעסטירטע אפיצירען אין סמאלני, ווי עס איז אפגערעדט געווען. אנשטאט דעם איז געקומען א דעלעגאציע פו ןמאטראסען און אין א הויפטיגען טאן געמאלדען, אז ד יאפיצירען געהערען צו זיי און זיי, די מאטראסען, וועלען זיי נישט ארויסגעבען.

אינגיכען איז געקומען צולויפען א שליח און געמאלדען, אז דער עלטערער זשעליאזניקאוו און נאך עטליכע מאטראסען האבען גענומען די דריי אפיצירען און אוועקגעפאהרען מיט זיי אין אן אומבעוואוסטער ריכטונג.

די לאגע איז געווארען ערנסט, גראד דאן איז אין סמאלני געקומען דער פאטער פון דעם ארעסטירטען אפיציר מאסלעניקאוו, און מיט טרעהרען אין די אויגען האט דער גרייזגרויער זקן יגעשוואוירען און צוגעשטעלט בעווייזען אז זיין זוהן איז נישט קיין קאנטר־רעוואלוציאנער. ער האט געוויינט און געבעטען, מען זאל איהם ארעסטירען אלס משכון ביז עס וועט קלאר ווערען, אז זיין זוהן איז אומשולדיג.

ווען לענין האט זיך דערוואוסט פון דער געשיכטע, האט ער עס אויפגענומען זעהר ערנסט.

— פון אנארכיזם ביז קאנטר־רעוואלוציע איז איין שריט — האט ער געזאגט, און פארגעשריבען אנצונעהמען אלע מיטלען צו ליקווידירען דעם ענין וואס שנעלער.

פון די מאטראסען האט ער בעפוילען צו בעהמען אנ'אונטערשריפט, אז זיי זענען פעראנטווארטליך פאר דעם לעבען פון די דריי אפיצירען און, אויב זיי וועט עפעס געשעהען, וועלען די מאטראסען גלייך ארעסטירט ווערען און איבערגעגעבען ווערען צום געריכט.

באנטש־ברויעוויטש האט בעפוילען אייגעם פון די ארבייטער־קאמיסארען, וואס האבען זיך געפונען אין דער מאטראסען־קאזארמע, איבערצוגעבען די מאטראסען לעניגס בעפעהל, נאר יענער האט איהם דורכ'ן טעלעפאן געענטפערט, אז עס איז דא נישטא מיט וועמען צו רעדען, ווייל אלע זענען טויט־שיכור, די קאזארמע איז פול מיט פראסטיטוטקעס און די שטימונג איז א געוואלדיג אויפגערעגטע.

— מיר בעטען גלייך ארויסצושיקען אונז אנ'אויטאמאביל. כדי מיר זאלען קענען וואס גיכער אפפאהרען פון דאנען, ווייל מיר זענען נישט זיכער מיט'ן לעבען.

באנטש־ברויעוויטש האט זיי געהייסען גלייך פערלאזען די קאזארמע און ווארטען אויפ'ן גאס ביז עס וועט קומע ןאנ'אויטאמאביל מיט א בעוואפענטער וואך.

ער האט ארויסגערופען צו זיך דעם יונגערען זשעליאזניקאוו און געפרעגט:

— און וואו זענען די אפיצירען.

— זיי זענען פערשוואונדען. מען האט זיי ארויסגעגנבעט, אין אונזערע רייהען איז א שפאלטונג. עס איז שלעכט — האט ער צומישט געענטפערט.

און ווירקליך צווישען די מאטראסען האט געהערשט א שפאלטונג. א גרופע אנארכיסטען האט דורך טערא־ר געהאלטען אין שרעק די איבריגע מאסע אומפארטייאישע מאטראסען, צווינגענדיג זיי צו „אנארכיסטישע" מעשים. דער יונגערער זשעליאזניקאוו, וועלכער איז די גאנצע צייט געווען זייער אנפיהרער, האט אנגעהויבען צו פערלירען זיין ווירקונג אויף זיי, ווייל ער איז ארויסגעטראטען געגען די הפקר־מעשים פון די מאטראסען.

— עס איז איצט מיט זיי נישט צו מאכען — האט זשעליזניקאוו געמאלדען באנטש־ברויעוויטשן, אלע זענען שרעקליך אויפגערעגט און צוהיצט. זיי רייסען זיך אין גאס און מיר געלינגט קוים איינצוהאלטען זיי.

עס איז איצט געשטאנען די פראגע, ווי אזוי צו פערהיטען די שטאט פון דער שיכורער חברה אנארכיסטען און ראטעווען דאס לעבען פון די דריי אפיצירען.

באנטש־ברויעוויטש האט ארויסגערופען אנ'אפטיילונג פון לאטישען־קאמוניסטען. געגעבען זיי א צעהנדליג מאשין־ביקסען און פיר קאמיסארען, און געהייסען זיי פערנעמען די הייזער, וואס געפינען זיך אין שכנות מיט דער מאטראסען־קאזארמע, פון וואנען זיי זאלען נאכפאלגען יעדער בעוועגונג פון די מאטראסען, צו דער זעלביגער צייט האט ער אפגעגעבען א בעפעהל דעם וואליגסקי און יעגערסקי פאלק — די אייגציגע צוויי פאלקען אין פעטראגראד, וואס האבען דאן געשיכורט ווייניגער פון אנדערע און צווישען וועלכע עס זענען געווען פעסטע קאמוניסטישע גרופען — זיי זאלען זיין אין פולער שלאכט־בעוואפנונג, גרייט יעדער מינוט ארויסצוטרעטען. דעם זעלביגען בעפעהל האט ער אפגעגעבען דעם קאמענדאנט פון פעטראפאוולאסקער פעסטונג, בלאגאנראוואוו.

וועלענדיג אויסמיידען בלוט־פערגיסונג, האט ער אוועקגעשיקט אלע מאטראסען־קאמיסארען, וואס האבען זיך געפונען אין סמאלני, אויף דער קריגס־שיף „אווראראר" (וועלכע האט געשטורמט דעם ווינטער־פאלאץ און פעריאגט פון דארטען די קערענסקי רעגירונג) און אין אנדערע מאטראסען טיילען מיט א בקשה, אז יענע זאלען זיך אויסמישען מיט די מאטראסען־אנארכיסטען פון דער קריגס־שיף „רעפובליק", און זעהען, ווי ווייט מעגליך, אפצוהאלטען זיי פון ארויסטרעטען אין גאס.

צו דער זעלבער צייט איז געגעבען געווארען א בעפעהל איבער אלע מיליציע־צירקלען, עס זאל שטארק נאכגעקוקט ווערען אויף אלע אויטאמאבילען, און ווען מען וועט בעמערקען צוויי אויטאמאבילען מיט מאטראסען, זאלען זיי גלייך פערהאלטען ווערען און צוגעשטעלט ווערען אין סמאלני. דאס גלייכען זענען פונאנדערגעשיקט געווארען קאמיסארען אין אלע עקען שטאט צו זוכען די פערשוואונדענע אפיצירען. אבער א גאנצע נאכט איז פון זיי קיין שום שפור נישט געפונען געווארען. ערשט א זייגער זעקס פארטאג, זענען אין סמאלני געקומען צולויפען די קאמיסארען, וואס האבען געוואכט נעבען דער געביידע פון די גווארדיע־מאטראסען, און געמאלדען אז באר וואס איז צו דער געביידע פון די מאטראסען צוגעפאהרען אנ'אויטאמאביל, פון וועלכען עס זענען ארויסגעשפרונגען פיר מאטראסען און איין אפיציר, וועלכער האט געטראגען אין די הענט א פעקעל קליידער, מיט רעוואלווערען, געצילעוועט אין רוקען פון אפיציר. האבען די מאטראסען איהם געצוואונגען צו לויפען און זענען פערשוואונדען אין דער געביידע.

פאר באנטש־ברויעוויטשען איז קלאר געווען, אז צוויי אפיצירען האבען די מאטראסען דערשאסען און דעם דריטען האבען זיי, צוליב עפעס א סיבה, דערוויל געלאזט לעבען. ער האט זיך אויך אנגעשטויסען, אז נאך אזא נאכט, וועלען זיי דעם אפיציר פערשפארען און אליין אוועקפאלען שלאפען.

עס איז געבליבען זייער ווייניג צייט ארויסצוראטעווען דעם אפיציר, און באנטש־ברויעוויטש האט בעשלאסען צו ריזיקירען.

צווישען די מאטראסען זענען געווען עטליכע באלשעוויקעס, באנטש־ברויעוויטשעס בעקאנטע. דער פלאן פון די קאזארמע איז די קאמיסארען פון סמאלנ יגוט בעקאנט געווען. צוויי פון זיי זענען גלייך אוועקגעפאהרען אהין, איבערלאזענדיג דעם אויטאמאביל אין א דערבייאיגען געסעל. זיי זענען פריי אריין אין דער געביידע און גלייך אפגעזוכט צוויי פון די מאטראסען־באלשעוויקעס, צווישען זיי דעם וואס האט דער ערשטער געבראכט אין סמאלני די ידיעה וועגען דעם ארעסט פון די אפיצירען. די קאמיסארען האבען זיי דערקלערט די גאנצע לאגע און איבערגעגעבען זיי לעניגס בעפעהל. אלע פיר זענען גלייך אוועק זוכען דעם אפיציר. אין גיכען האבען זיי איהם געפונען ליגענדיג אויף א טיש אין איינעם פון די פערשלאסענע צימערן. ווען ער האט דערזעהען די צוויי מאטראסען און צוויי קאמיסארען, האט ער אין טויט־שרעק גענומען שרייען:

— מען דארף נישט! לאזט מיך! טשעפעט מיך נישט! איך וועל פאר אייך קריגען גאך געלט!...

די מאטראסען האבען גענומען מאכען צו איהם מיט דער האנט ער זאל נישט שרייען, ווייל ער קאן אויפוועקען דעם עולם און דורכווארפען דעם גאנצען עסק. דאן איז ער מיט מאטערנישן ארא־פגעקראכען פון טיש און אלע פינף זענען אומבעמערקט שטילערהייט ארויס פון דער געביידע, דערקליבען זיך צום אויטאמאביל אין דערבייאיגען געסעל און אין 20 מינוט ארום זענען זיי שוין געווען אין סמאלני.

נאכדעם ווי דער בעפרייטער אפיציר האט זיך אביסעל אויסגעשלאפען, האט ער דערצעהלט די פאלגענדיגע שוידערליכע געשיכטע:

— נעכטען אינדערפריה איז צו מיר אין קאמער אריין א מאטראס און געהייסען געהען נאך זיך. מיר זענען ארויס פון הויז און אריינגעזעצט זיך אין איינעם פון די צוויי אויטאמאבילען, וואס זענען געשטאנען פאר'ן הויז. אין אויטאמאביל איז געזעסען נאך א מאטראס. אין צווייטען אויטאמאביל זענען געזעסען די אנדערע צוויי אפיצירען מיט צוויי מאטראסען. יענער אויטאמאביל איז אוועקגעפאהרען אין איין זייט, און אונזערער — אין א צווייטער זייט. ווי באר מיר האבען זיך געריהרט פון ארט, האבען די מאטראסען מיך געפרעגט, צי האב איך בעקאנטע, וואס וואלטען מיך געקאנט אויסקויפען. ווען טו אויפקלויבען פינף טויזענט רובעל, וועסטו בלייבען לעבען, אויב נישט, וועלען מיר דיך נאך היינט ביינאכט דערשיסען" — האבען זיי מיר געמאלדען. מיר זענען אפגעשטארבען אלע גלידער — דערצעהלט ווייטער דער אפיציר. איך האב געפיהלט, אז מיין לעצטע שעה איז אנגעשטאנען. איך האב אין פעטראגראד א סך בעקאנטע, אבער ווי ברענגט מען צו זיי אין שטוב אזעלכע באנדיטען: איך שטעל דאך דערמיט זייער לעבען אי זגעפאהר. און דא איילען זיי מיך: „קלער נישט אזוי לאנג, אז נישט צושפאלטען מיר דיר גלייך דיין קאפ". די געפאהר פון טויט האט מיך געצוואונגען צו בעשליסען זיך. איך פיהר זיי צו בעקאנטע, קלינג אן אין טיר, געה אריין צוזאמען מיט די מאטראסען, אין צוויי ווערטער דערצעהל איך, זיי וועגען מיין לאגע און בעט ראטעווען מיך.

ז. ווענדראף.

(סוף מארגען).

Dr. med. J. Lubicz
כירורג-ארטאפעד
Gdańska 28, tel. 183-17
צוריקגעקעהרט.
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאהניע פון זעטטליכע ארטאפעדישע
אפאראטען, ווי: הקלארקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע
הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו
נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

אויף זינדיגע וועגען

סענסאציאנעל-ערעטישער ראמאן פון לאדזער לעבען

(39

אין דער דאזיגער נאכט האט ראמא מעהר מיט יאקובען וועגען איהרע ליידען נישט גערעדט. דאס איז געווען א וואהנזיניגע נאכט פון ליבע און בעפרידיגונג. ראמא האט אין אלעם געוואלט פערגעסען. איהר איינציגער גדאנק איז געווען יאקוב.

אין דער דאזיגער נאכט האט יאקוב געמוזט זיין איהרער און דאן קען שוין געשעהען וואס עס וויל. קיינער וועט זי אין דער דאזיגער נאכט נישט געקענט צוריקהאלטען פון איהר ציל. זי האט זיך אוועקגעזעצט ביי יאקובן אויף דער שויס און איינגעגראבען איהר קאפ אין זיין ברייטער ברוסט, אזוי ווי א קינד סוליעט זיך צו דער מוטער.

יאקוב, האט זי געזאגט, דו מוזט זיין מיינער, מיין ליבע צו דיר איז דאס הייליגסטע וואס איך פערמאג, מיין צוקונפט איז פאר מיר סיי ווי סיי פערשפילט און וואס ס'זאל שפעטער מיט מיר נישט געשעהען, וועט דער געדאנק פון דער היינטיגער אונזער אייגענער נאכט מיר ברענגען טרייסט און בעפרידיגונג.

— ראמא, וואס טוט איהר, ראמא בעזינט אייך, מען דארף נישט, ראמא, ס'איז נאך גארנישט פערשפילט, אלץ וועט זיך זיכער אויפקלערען צו אייער טובה וועגען. ס'איז נאך גארנישט פערפאלען, בעדינט אייך, ראמא וואס איהר טוט.

ניין, יאקוב, דו מוזט זיין מיינער, איך גלויב נישט, אז דו זאלסט אזוי אהן רחמנות אפווארפען מיין ליבע צו דיר, יאקוב, דו ביזט מיינער, אויף שטענדיג מיינער.

ראמא האט ארומגענומען יאקובס קאפ, געקושט אין קאפ, פנים און ליפען, אהן אפהאלט האט זי ליידענשאפטליך איהם צוגעדריקט צו דער ברוסט און געשעפטשעט: יאקוב, מיי ןאיינציגער.

יאקוב איז געווען אין א שרעקליך אומבעקוועמער לאגע, ער האט נישט געוואוסט, צי זאל ער אנטלויפען פון דאנען, אדער זיך לאזען בעהערשען פון ראמאס בעפעהלען. איינציגמאהל האט ער זיך ער

בער געלאזט בעהערשען פון איהר און מעהר גארנישט פראטעסטירט, ער האט זיך געלאזט בעהערשען פון זיין אייגענער ליידענשאפט און פול געטרונקען פון בעכער פון ליבע...

ס'איז פערגאנגען א שעה, נאך א שעה, אין שטוב איז געווען שטיל, נאר יעדע פערטעל שעה האט דער שטאט זייגער אדורכגעשניטען די לופט מיט זיין מאנאטאנעם קלאנג, גראד איצט האט דער זייגער אויסגעשלאגען צוויי נאך האלבער נאכט. שטיל איז אלץ געווען ארום. א הערליכע לבנה האט אין דער פערכטיגער זומער נאכט אריינגעשיינט אין ראמאס צימער, ראמא מיט יאקובן זענען געזעסען פעסט ארומגענומען און זיך געטוליעט אייגער צום צווייטען פלוצלונג איז יאקוב אויפגעשפרונגען, פון קארידאר האט ער דערהערט עפעס א געהיימניסוואלען שארך, א געלויף פון עטליכע מענשען און דאן איז ווידער אלץ שטיל געווארען. יאקוב איז געשטאנען נעבען דער טיר און זיך איינגעהארכט. עטליכע סעקונדען איז געווען איינגאנצען שטיל, אבער ווידעראמאל האט זיך דערהערט דאס לויפען פון עטליכע מענשען, פלוצלונג אנ'אפגעריסען געשריי:

— ראטעוועט, באנדיטען, זיי ווילען מיך דערהרגענען.

דאס געשריי איז געקומען פו זא מענשען, וועלכער האט געזעהען דעם טויט פאר די אויגען, אזוי שרעקליך איז דאס געווען, דאס געלויף אין קארידאר האט נישט אויפגעהערט, פלוצלונג א מוראדיגער קוויטש, עפעס א שווערע זאך איז געפאלען אויף דערערד, עטליכע טיפע קרעכצען און א געלויף פון די טרעפען.

יאקוב האט געמאכט ליכטיג אין צימער, ראמא איז געזעסען אין בעט דערשראקען ביז צום חלשען, יאקוב האט דאן געעפענט די טיר און פאר זיינע אויגען האט זיך פארגעשטעלט א מוראדיג בילד: אויף דער סאמע שוועל פו זראמאס צימער איז געלעגען מיטען פנים צו דער ערד א מאנספערשוין אין א קאלוזשע בלוט, פון אלע זייטען האבען זיך דערוויל אנגעהויבען צוזאמענצולויפען די דינערשאפט און די אלע וואס האבען געוואוינט אין דעם דאזיגען הויז, מיט עטליכע סעקונדען שפעטער איז אויך אראפגעקומען פון צווייטען שטאק סאמועל גוטמאן אליין.

עטליכע פון די דינער האבען אויפגעהויבען דעם פערבלוטיגטען און איהם אריינגעטראגען אין א דערנעבענדיגען צימער. פון אלעמענס מיילער האט זיך פלוצלונג דערהערט א געשריי.

— מערטענס, אינזשיניער מערטענס!

און ווירקליך איז דער פערבלוטיגטער געווען דער אינזשיניער מערטענס, ער איז געלעגען אויפ'ן בעט מיט א פערקרימט מויל און געביילטע פויסטען, אין הארץ האט איהם געשטעקט א מעסער און פון דעם ארט האט געשטראמט בלוט. ער האט נישט געגעבען קיין שום סמנים פון לעבען, א היבשע ווילע האט געדויערט ביז די פעריזאמע'לע זענען געקומען צו זיך און דאן האט אייגער אויסגעשריגען

— נאך א דאקטאר, נאך פאליציי, דא איז געשעהען א מארד. און איידער דער אלטער גוטמאן, וועלכער האט געדארפט געבען די הסכמה דערויף איז צו זיך געקומען, איז אייגער פון די בעאמטע שוין געשטאנען ביים טעלעפאן און ארויסגערופען די שטאטישע פאגאטאוויע און דאן צו וויסען געבען דער פאליציי וועגען דעם מארד וואס איז מיט עטליכע מינוט צוריק פארגעקומען.

די פאגאטאוויע מיט דער פאליציי זענען אנגעקומען גלייכצייטיג. דער דאקטאר האט נישט געהאט קיין גרויסע ארבייט, אין עטליכע מינוט האט ער קאנסטאטירט, אז אינזשיניער מערטענס איז טויט אז דער טויט איז געקומען דורך אדורכלעכערען זיין הארץ מיט א גרויסען מעסער.

דערדאקטאר פון פאגאטאוויע האט שוין געוואלט אוועקפאהרען, אבער ער איז פערהאלטען געווארען דורך די קאמיסארען דאנסקי און לעוואנדאוויטש, וועלכע זענען דערוויל געקומען אויפ'ן ארט פון געשעהעניש.

— זייט אזוי גוט, הער דאקטאר, געהט נאך נישט אוועק, איהר וועט אונז נויטיג זיין אויף עטליכע מינוט בעת דער ערשטער אויספארשונג,

— צי האט מען דא זיכער צו טון מיט א מארד, האט קאמיסאר דאנסקי געפרעגט דעם דאקטאר. דאס.

— אהן שום ספק, הער קאמיסאר,

— צי איז נישטא פערהאן די מעגליכקייט פון א זעלבסטמארד.

— אויסגעשלאסען, דאס מעסער האט געשטעקט ביים ערמארדעטען אין הארץ ביז צום הענטעל, ער איז אריינגעשטאכען געווארען מיט אנ'אונגעהויערע קראפט, אליין קען מען זיך נישט אריינשטעכען אויף דעם אופן קיין מעסער אין הארץ.

— דער טויט איז געקומען מאמענטאל, הער דאקטאר?

— יא, אין דער ערשטער סעקונדע, דאס הארץ איז אדורכגעלעכערט געווארען.

— איהר זאגט, ה' דאקטאר, אז דער מארד איז בעגאנגען געווארען דורך א זעהר שטארקען מענש נישט אמת.

— יא, אהן ספק, צי דעם דארף מען אנ'אונגעהויערע קראפט.

— איהר זענט פריי הער דאקטאר, איהר קענט פאהרען.

די פאליציי האט געהייסען ארויסגעהען אלע פון צימער, וואו ס'איז געלעגען דער ערמא־דעטער, קיינעם איז אבער נישט ערלויבט געווארען זיך צו דערווייטערען פון דעם הויז.

קודם־כל איז דער ערמארדעטער גאנץ גענוי רעווידירט געווארען, פון זיינע טאשען האט מען ארויסגענומען קלייניגקייטען, א פארטפעל מיט געלד, א זייגער פערשידענע פאפירען און צום סוף א גרויסע קאנווערט, אין וועלכען ס'האט זיך געפינען א פאק פאפירען, די פאליציי האט אנגעהויבען גענוי צו אונטערזוכען אלץ וואס מ'האט געפינען ביי דעם ערמארדעטען, דער קאמיסאר דאנסקי האט מעהר אויפמערקזאם אדורכגעקוקט יעדעס שטיקעלע פאפיר דאס וואס האט נישט געהאט קיין ווערט פאר איהם האט דער קאמיסאר אוועקגעלעגט אין א בעזונדער פעקעל, אזעלכע ווידער פאפירען וואס האבען יא געקענט האבען א שטיקעל ווערט, האט דער קאמיסאר פערהאלטען ביי זיך. צום סוף איז דער קאמיסאר צוגעקומען צו דעם גרויסען קאנווערט. קאמיסאר דאנסקי האט געעפענט דעם קאנווערט און פון דארטען ארויסגענומען דעם פאק דאקומענטען.

זעהט נאר, קאלעגע לעוואנדאוויטש, וואס איז

(המשך קומט).

די פרייד פון גרייטען זיך צום פסח.

אונזערע פלייסיגע באבעס, מוטערס און טעכטער האבען שוין איצט אין זינען דעם גרויסען יום טוב פסח. דאס טייערע נעפעס וועט באלד ווידער שיינען אין נייעם גלאנץ און די אמת'ע בעל'הביתטע קויפט שוין היינט אויף פסח דאס כשר'ע צערעס־פעטס.

די אויסארבייטונג פון צערעס געפינט זיך שטענדיג אונטער דער ואנפעלטינסשטער השגחה פון הרב שמחה פרענקעל מסקאווינא. 100%־טיג רייגער פלאנצען־פעטס איז ביי היינטינען טאג דאס ניטוועגדיגסטע אין יעדער כשר'ער קיך. כשר'ער צערעס איז גוט צום נוצען סיי אויף מילכיג, סיי אויף פליישיג. מיט צערעס איז דאס עסען וועהר לייכט צום פערדייען. דאס דאזיגע פעטס קאן וועהר לאנג ליגען און דאך בלייבען אזוי פריש, ווי אין טאג, ווען מען האט עס געקויפט.

צערעס

איז א 100%־טיג ריינער פלאנצען־פעטס.

קלאנג־פילם־טעאטער

„MIMOZA“

ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!

Lili Damita

אין ערשטען קלאנג־פילם!

ריטער פון ליבע

אין די איבריגע ראלען:

WIKTOR Mc LAGLEN, EDMUND LOVE, LEILA KARMELLY

אויסער'ן פראגראם: אַ קלאנג־פילם־צוגאבע.

נעכסטער פראגראם: „Poganin“ מיט Ramon Novarro

אנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאג און יום טוב 3.30 נ"מ

יעדער איינציגער

האט זיך אי־בערציינט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה־מאשינען, גארדעראבען או"ווי

צאהלט די העכסטע פרייזען

א.ווילצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191=00.

ביי מיר איז שטענדיג פעראידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען.

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן בטח ושענן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם זעלטען נער קומען אין ביורא

פון ד. מאנעלא

וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף

פיעטריקאווער 17, לינקע אפיציגע פארטער, טעל. 124-95

וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען א־לערליי ביטעס: ציווילנע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלאנטעס, קלויזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אוזשאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבער־זעצונגען אין אלע שפראכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווע־רען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה

מיט אכטונג ד. מאנעלא,

פיעטריקאווער 17, 1־טער הויף

געדענקט דעם ספרים אדרעס :: פיעטריקאווער 17

ווענעריש־כירורגישע קליניק

„SANATO“

אגראדאווא 10, טעל. 213-57

1־טע און 2־טע קלאס

ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד

פרייזען פון געבורט

אין 2־טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס־מיטלען

200 זל.

אויגען־אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש

עמפפאנגס־שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. סאנטאר

עמפפאנגס־שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.

זונטאג און יום־טוב פון 9–1 פארם.

באזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

קינא־טעאטער ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסע פרעמיערע! גרויסע פרעמיערע!

מעכטיג מייסטערווערק, רעזשי Strzyżewski אויפ'ן גרונד פון רוסישען ראמאנס א. נ.:

„טראיקע“

דראמע פון אנ'איינזאמער נשמה, פארוויגט דורך ליבע, וואס שפילט זיך אפ אויף די ענדלאזע רוסישע סטעפעס.

אין די הויפטראלען:

O. Czechowa i H. A. Schlettow

מיט'ן אנטייל פון א גרויסען רוסישען כאָר

נעקליבענער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי

אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום־טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט באהייצט.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט־פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווי דער ווינקעל־בראך מערס גרויס אזוי ווי א מענשען־קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער־קאן און עס פאלט אראפ אין דעם בוים און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גומענע הייל־באנדאזשען אויסגעצייכענם נאך דורך גרויסע פראפעסאר'ען מיט מיינע בע־האנדלונג און פון דיימש'ן פראפעסאר

דאקטאר בראכערטאוונג בעזונדערע זיכער דעם שארפסטען און געפעהרליכסטע בראך. אויך פאר הויקערס לייסונגען מיט הייל־גערעסענען און אפערענסן פאר פערקרומטע פוס און פלאט־פוס ספעציעלע אהנלעכען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped

von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אוני־בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי־טעטס־פראפעסארען: פראפ. ד"ר בראנטש. פראפ. דר. י. מא־רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאן וסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן סערטיפיקאטען פון דער קראנקען־קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם געעהרטען ה' דיר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר ברוך־ליידענדע־אין לאדז, וואלטשאנסקא 29, טראגט 2 שטאק, פאר דער גיבער אי מערעס מענלאזער הילף און רעטען מיך דעם ערשטען טאג ראש השנה פון דעם שווערען און פאר מיין לעבען געפעהרליכען ברוך, פאר דעם ווייסע שטאפ־ליכען אגדעגען מיר דעם באנדאזש פון 1 1 טעמפערע דאנק איך אויף דעם וועג הערצליך און עספעפטאל איהם דערויף פאר אלע ברוך־ליידענד.

Dr. M. Minzer, N. lekarz kolejowy K. Chorych.

צו די געעהרטע ה"ה גנבים!

ס'איז גע'גנב'עט געווארען נעכטען א האלבע קעטע אויף שענקעוויטשא 3/5. די ג. גנבים ווערען געבעטען דאס אבצושיקען געגען בעלוינונג פון דעם פולען ווערט, ווייל אנדערשוואו וועט מען עס אפילו נישט וועלען קויפען. — צו ווענדען זיך נישט צום פאבריקאנט און נישט צום וועבער, נור ווסכאדניא 27, ביי אבראמאוויטש.

1668 דיסקרעציע געזיכערט.

DR. MED.

Haltrecht

ספעצ. ארצט פאר הויט און געשלעכטס־קראנקה., קינדערלאזיגקייט.

נעמט אן פון 8 10 פריה, פון 12—3 נאכם. און פון 6 ביז 9 אוונד. זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.

פיעטריקאווער 10

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען.

אנ'ענגעל

שטוב

ווי אויך א שטוב מיט א קוך זוניג מיט אלע בעקוועמליכקייטען פון באלד זיך אריינצוציהען צו ערפאהרען פראנצי־שקאנער 30 ביים ווירט

Lekarz-Dentysta

M. Karabanow

Piłsudskiego 31, tel. 159-09

היילט, פלאמבירט און ציהט ציינער אהן שמערצען קינסטליכע ציינער אהן גומען. מעסיגע פרייזען

DOKTÓR

H. WOŁKOWYSKI

האט זיך איבערגעצויגען אויף

צעגעלניאנא 36, טעל. 216-90

ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען

נעמט אן פון 9 — 2 נארמ. און פון 5 — 9 אוונד

פאר דאמען באזונדערען ווארטע־צימער.

א יונגער

אויף פראקטיק ווערט פון זאפארט געזוכט אין גא־לאנטעריע־געשעפט נאוואָ־מיעסקא 5 ב. צייטאג פראנט, 1־טער שטאק.

א שטוב און א קיך

איז פון זאפארט צו פער־מיטען אויף זשעראמסקיעגא 49. צו ערפאה־רען ביים וועכטער.

Uczenica VII-ej klasy

udziela lekcyj, tanio

Dowiedzieć się:

E. KAUFMAN, Narutowicza 25, poprz. of., I p

Pokói z kuchnią

natychmiast do **oddania.** Wiadomość: Główna 56, Cukiernia

א וועש־נייערין

ווערט געבריכט צו א קריטע מאשין.

פאלודניאווא 6 וו. 34.

Dr. med. D.

Wajskopf

פיעטריקאווער 104 B

טעל. 114 82

אינערליכע קראנקהייטען. ספעציאליסט פאר מאגען, קישקעס און לעבער, רענטגען. אויפנאהמס־שעה'ן פון 4 — 7 נאכם.

Dr. Z. Rakowski

פאר אויערען־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקה

9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

Dr. med.

H Karaś

אינערליכע און קינדער־קראנהייטען

זגערזשער 16

נעמט אן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 וועאנד.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל־ארצט פאר נירן, בלאז און אירין־קראנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעמט אן פון 12—1 און פון 4 —7 אוועגד.

Dr. Różaner

ספעציאליסט פון הויט און ווענערישע קראנק־הייטען און קינדערלאזיגקייט

נארוטאוויטשא 9, טעלעפאן 128-98

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 8–10; 5–8 אוועגד

א געהילפס־ריכטעווער

קען פון זאפארט בעקומען ארבייט. די אדרעס צו ערפאהרען אין אדמינ. פון אונזער צייטונג.

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאגי־אקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 72—134

נעמט אן פון 2—3 נאכם. און פון $7^1/_2$—9 אוועגד.

Doktór

KLINGER

ספעציאל־ארצט פאר ווענערישע, הויט־ און האר־קראנקהייטען

ANDRZEJA 2, tel. 132-28

נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אוועגד און פון 1—2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פיעטריקאווער 62“

DR. MED.

H. LUBICZ

אס. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנק.

אויף צעגעלניאנא 43, טעל. 141-32

עמפפאנגס־שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאג וסן יו"ט 9–1. פאר דאמען באזונדערער ווארטע־זאל.

אבאנעמענטס־פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען־פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען

אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . . 4 .

נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . 8 .

פאר א מילימעטער־שורה: אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א װארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.